

21-428

JUS standardizacija

bilten jugoslovenskog zavoda za standardizaciju — beograd

5

standardizacija

bilten jugoslovenskog zavoda
za standardizaciju — beograd

5

maj

1976.

strana 149 — 186

IZDAVAČ

Jugoslovenski zavod za standardizaciju,
Slobodana Penezića-Krcuna 35
Beograd
Telefon 643-557
P. F. 933

ODGOVORNI UREDNIK

Milan KRAJNOVIĆ, dipl. ecc.

REDAKCIONI ODBOR

Slavoljub ĐORĐEVIĆ, Đuka LISICA,
Mara MATIĆ, Srboljub STOJKOVIĆ,
Branislav TEŠIĆ, Olga VELJANOVIĆ

UREDNIK

Natalija VUKOVIĆ

TEHNIČKI UREDNIK

Dragutin MILOŠEVIĆ

PRODAVNICA JUGOSLOVENSKOG ZAVODA ZA STANDARDIZACIJU

Kneza Miloša 16, Beograd
Cena pojedinom primerku din. 12. —
Godišnja preplata din. 120 — Pretplatu slati ne-
posredno na adresu prodavnice Jugoslovenskog za-
voda za standardizaciju, Beograd, Ul. Kneza Mi-
loša br. 16, pošt. fah br. 933 ili na evidentni račun
60805-845-614
Telefon 641-965

STANDARDOTEKA

Slobodana Penezića-Krcuna 35

ŠTAMPA:

Beogradski izdavačko-grafički zavod
Beograd, Bulevar vojvode Mišića 17.

Aktom Republičkog sekretarijata za kulturu SRS
br. 413—81/74—02 od 4. II 1974. godine ovo
izdanje je oslobođeno poreza na promet proizvoda.

S a d r ž a j

priprema se međunarodni kodeks o standardima u okviru GATT-a (Đuka Lisica, dipl. ing.) ..	151
sistem stimulisanja kvaliteta proizvoda putem atestiranja i dodeljivanja znakova kvaliteta (Ljubiša Stašić, dipl. ing.)	154
decimalni zarez ili decimalna tačka (preveo Branislav Tešić, dipl. ing.)	157
anotacije predloga standarda za javnu diskusiju iz oblasti:	
— kvaliteta	160
— kvaliteta	160
— ventilacionih cevi za rudarstvo	160
— sportskih rekvizita	161
— rezervoara za tečna goriva	162
— akustike u građevinarstvu	162
— tehničke opreme javnih puteva	163
— transportne ambalaže	164
— kontenera za transport robe	164
— ferolegura	164
anotacija predloga pravilnika i tehničkih propisa iz oblasti:	
— poljoprivrede	165
objavljeni jugoslovenski standardi	166
međunarodna standardizacija:	
— primljena dokumentacija	169
— kalendar zasedanja	172
pregled primljenih važnijih inostranih standarda	178
pregled primljenih važnijih standarda i preporuka za standardizaciju Saveta za uzajamnu ekonomsku pomoć SEV	182
kalendar zasedanja SEV-a	185

C o n t e n t s

GATT - International Codex on Standards is under preparation (Djuka Lisica, dipl. ing.) ..	151
System of stimulation of product's quality through certification and quality mark distinction (Ljubiša Stašić, dipl. ing.)	154
Decimal point or decimal comma (Branislav Tešić, dipl. ing.)	157
Draft standards available for public discussion from the fields:	
— quality	160
— quality	160
— ventilation synthetic pipes for mining	160
— sport equipment	161
— liquid fuel reservoirs	162
— building acoustics	162
— technical equipment for public roads	163
— transport packages	164
— containers for transport of goods	164
— ferroalloys	164
Draft technical rules available for public discussion from the fields:	
— agriculture	165
Yugoslav published standards	166
ISO and IEC documentation	
— newly reached documentation	169
— meeting calendar	172
Reached foreign standards survey	178
Council for Mutual Economic Assistance (CMEA) Standards and Recommendations ..	182
CMEA Calendar meeting	185

priprema se međunarodni kodeks o standardima u okviru GATT

Đuka Lisica, dipl. ing.

1. UVOD

Institucija GATT predstavlja međunarodni instrument za rešavanje bitnih opštih pitanja vezanih za međunarodnu trgovinu. Skraćenica GATT znači: opšti sporazum o carinama i trgovini (engleski: General agreement on tariffs and trade). Ova institucija koja ima mnoga obeležja stalne međunarodne organizacije, jer ima svog generalnog direktora, sekretarijat, savet i plenum, a zatim svoje komitete i potkomitete i radne grupe, osnovana je još 1948. godine kao oblik opšteg međunarodnog sporazuma. Ovaj sporazum, u koji je danas uključeno preko 100 zemalja povremeno se dopunjuje novim odredbama u cilju olakšavanja, međunarodne trgovine regulisanjem carina i smanjivanjem drugih prepreka koje koče trgovinu.

U okviru Grupe za multilateralne pregovore, podgrupi Tehničke prepreke trgovini postavljen je zadatak da pripremi pravila koja se odnose na izradu i primenu standarda i postupaka za proveru i obezbeđivanje kvaliteta, koje bi trebalo da prihvate zemlje potpisnice GATT. Ova pravila će biti sadržana u dokumentu koji nosi naziv: »Kodeks o postupku za sprečavanje stvaranja tehničkih prepreka trgovini«, a obično se skraćeno naziva: »Kodeks o standardima«.

Nacrt Kodeksa završen je u prvoj polovini 1975. godine, a Podgrupa ga je razmatrala na sastanku održanom krajem septembra i početkom oktobra iste godine.

Krajem januara i početkom februara 1976. godine održan je sledeći sastanak radi daljeg razmatranja teksta dok će se naredni sastanci Podgrupe održati jedan u drugoj polovini maja 1976. godine, a drugi u jesen iste godine.

2. CILJ KODEKSA

Cilj Kodeksa je da se u skladu sa opštim zadacima GATT osigura da standardi i metode

za obezbeđivanje usaglašenosti sa standardima ne stvaraju prepreke međunarodnoj trgovini. U vezi sa ovim želi se podstaći razvoj međunarodne standardizacije i međunarodnih sistema za obezbeđivanje kvaliteta, imajući u vidu činjenicu da međunarodni standardi i sistemi i aranžmani za obezbeđivanje kvaliteta unapređuju proizvodnju i odvijanje međunarodne trgovine i da međunarodna standardizacija omogućava transfer tehnologije od razvijenih na zemlje u razvoju. Isto tako se želi pomoći zemljama u razvoju u izradi i primeni standarda i mera za obezbeđivanje usaglašenosti sa standardima.

3. SADRŽAJ KODEKSA

3.1 Definicije

Kodeks sadrži definicije za 22 osnovna termina među kojima su: neobavezan standard, obavezan standard, organ centralne vlade, organ lokalnih vlasti, sistem obezbeđenja kvaliteta itd.

3.2 Osnovne odredbe

U osnovnim odredbama se razmatraju sledeća pitanja:

a) Izrada i primena standarda:

- obaveznih koje donosi centralna vlada,
- obaveznih koje donose lokalne vlasti,
- neobaveznih.

Napomena. Pod obaveznim standardima se u Kodeksu podrazumeva svaki dokument sa obaveznom snagom koji propisuje karakteristike proizvoda i metode ispitivanja. To znači da bi tu spadali i akti koji se u nas zovu »tehnički normativi« i »norme kvaliteta«. Što se tiče naziva, još nije postignuta saglasnost da li

da se koristi naziv: »obavezan standard« (engleski: mandatory standard), ili naziv: »tehnički propis« (engleski: »technical regulation«).

b) Provera usaglašenosti sa standardima

- metode ispitivanja i administrativni postupci koje donosi centralna vlada, odnosno lokalne vlasti
- sprovođenje ispitivanja za koje je zadužena centralna vlada, odnosno centralne vlasti
- provera usaglašenosti sa neobaveznim standardima

c) Sistem obezbeđivanja kvaliteta

- sistemi kojim upravljaju organi centralne vlade, za usaglašenost sa:
  - obaveznim standardima
  - neobaveznim standardima
- sistemi kojim upravljaju lokalne vlasti, za usaglašenost sa obaveznim standardima
- sistemi kojim upravljaju tela za obezbeđivanje kvaliteta, koja nisu u okviru organa centralne vlade, za usaglašenost sa neobaveznim standardima
- međunarodni i regionalni sistemi ili aranžmani, gde je centralna vlada član
- međunarodni i regionalni sistemi ili aranžmani gde su član lokalne vlasti
- međunarodni i regionalni sistemi ili aranžmani, za usaglašenost sa neobaveznim standardima

d) Informacije o obaveznim i neobaveznim standardima i sistemima ili aranžmanima za obezbeđivanje kvaliteta

e) Oblici tehničke pomoći jedne učesnice drugoj po navedenim pitanjima.

4. OSNOVNE OBAVEZE KOJE PROISTIČU IZ NACRTA KODEKSA

Analizirajući nacrt Kodeksa, dokument MTN/NTM/W/5 i primedbe sadržane u dokumentu MTN/NTM/W/25 kao i primedbe sa zasedanja Podgrupe, mogao bi se izvući sledeći rezime važnijih obaveza za zemlje potpisnice Kodeksa.

1. Pri izradi standarda* u zemlji potpisnici Kodeksa, (**kako saveznih tako i standarda lokalnih vlasti**), moraju se kao osnova koristiti međunarodni standardi, kad ovi postoje.

* U smislu Kodeksa, standardi se dele na obavezne i neobavezne. Pod obaveznim standardom se podrazumeva svaki dokument u smislu Napomene u tač. 3.2.

2. Zemlje potpisnice moraju, u skladu sa svojim mogućnostima učestvovati u izradi međunarodnih standarda.
3. Standardi moraju propisivati zahteve u pogledu karakteristika, a ne detalje konstrukcije i izrade.
4. Mora se na vreme objaviti, u fazi izrade, da se, kada je to slučaj, u zemlji priprema odgovarajući
  - standard (i savezni, i standard lokalnih vlasti),
  - postupak za proveru usaglašenosti sa standardima (i savezni i postupak lokalnih vlasti),
  - sistem ili aranžman za obezbeđivanje kvalitete (i savezni i sistem lokalnih vlasti).
5. Mora se pripremiti kopija nacrt dokumenta iz tačke 4, poslati zainteresovanim zemljama potpisnicima, ako to zahtevaju i dati im dovoljno vremena da mogu pripremati i dostaviti svoje primedbe. Ove primedbe se moraju uzeti u obzir pri izradi definitivnih dokumenata.
6. Svi obavezni standardi moraju se objaviti.
7. Ispitne metode za proveru usaglašenosti sa standardima moraju se definisati u standardima ili drugim objavljenim dokumentima, čija se referenca mora navesti u standardima.
8. Ispitni postupci i metode moraju biti takvi da se mogu obaviti i na teritoriji drugih zemalja.
9. Kada se zahteva provera uvoznih proizvoda treba, kada je god moguće:
  - a) verovati izjavi isporučioaca, ili
  - b) prihvatiti izveštaj ispitnih tela sa teritorije isporučioaca, ili
  - c) dozvoliti da se ispitivanje izvrši na teritoriji drugih zemalja učesnica, ili
  - d) prihvatiti neku od kombinacija a) do c).
10. Sistem za obezbeđivanje kvaliteta moraju biti takvi da su primenljivi ne samo na domaće, nego i na proizvode proizvedene od strane drugih zemalja učesnica.
11. Zemlje potpisnice moraju, kad god za to ima praktičnih mogućnosti pristupati međunarodnim sistemima ili aranžmana za zaštitu kvaliteta.
12. Svaka zemlja potpisnica mora imati informaciono mesto koje je u stanju da odgovori na sve upite iz drugih zemalja potpisnica
  - a) o predlozima i definitivnim tekstovima obaveznih i neobaveznih standarda, saveznih, lokalnih, regionalnih,
  - b) o svim sistemima za obezbeđivanje kvaliteta

- c) o objavljenom materijalu u vezi sa Kodeksom
  - d) o lokaciji informacionih mesta koja se odnose na standarde i postupke koje donose dobrovoljna tela i na sisteme kojima upravljaju nevladina tela.
13. Zemlje potpisnice su dužne da pruže tehničku pomoć drugim zemljama potpisnicama, na zahtev, u pogledu
- pripreme obaveznih standarda
  - stvaranja nacionalne institucije za standardizaciju
  - stvaranje tela za obezbeđivanje kvaliteta
  - učešća u međunarodnim sistemima i aranžmanima za obezbeđivanje kvaliteta.

5. ZAKLJUČAK

Kodeks o standardima, ako se usvoji, što se svakako može očekivati, imaće izuzetno važnih posledica kako za međunarodnu trgovinu tako i za razvoj standardizacije u svetu.

Posebno su zemlje u razvoju zainteresovane za pripremu Kodeksa. Jedan od razloga za teškoće u otklanjanju tehnološkog jaza između razvijenih i nerazvijenih leži i u postojanju tehničkih prepreka koje se u svim razvijenim zemljama stvaraju donošenjem velikog broja nacionalnih standarda. Ove prepreke naročito teško pogađaju nerazvijene zemlje pri izvozu robe. Isto tako, pri uvozu opreme iz razvijenih zemalja, nerazvijena zemlja u izvesnoj meri uvozi i sistem standardizacije date zemlje, čime se u buduće ograničava na uvoz opet iz te zemlje. Izlaz iz ovakve situacije jeste u jačanju međunarodne standardizacije, što predstavlja jedan od ciljeva Kodeksa.

Za našu je zemlju važno, pored rešavanja problema zajedničkih zemljama u razvoju, da sagleda posledice koje bi se, prihvatanjem Kodeksa, javile zbog postojanja raspodele nadležnosti u pogledu tehničkih propisa na saveznom nivou (u više saveznih organa i organizacija), na republičkom i pokrajinskom nivou, a možda i na nivoima opštine, grada itd.

sistem stimulisanja kvaliteta proizvoda putem atestiranja i dodeljivanja znakova kvaliteta

Ljubiša Stašić, dipl. ing.

Prikaz predavanja Mr. S. Pietrasa, glavnog direktora Centralne službe za kvalitet proizvoda, Poljska, Varšava, održanog na EOQC sastanku, septembra 1975. g.

Atestiranje je izraz koji se može u praksi protumačiti na više načina. Uglavnom, svrha atestiranja je da garantuje da proizvod odgovara određenim — utvrđenim zahtevima. U zajedničkom članku objavljenom decembra 1972. »Pravilnik o principima sistema atestiranja i odgovarajući standardi«; međunarodne organizacije ISO i IEC definisale su atestiranje kao »obezbeđenje, kontrolom ili superkontrolom kompetentne i neovisne organizacije, da su proizvodi konsekventno u skladu sa standardom ili specifikacijom«.

Intencija ISO/IEC pravilnika je da atestiranje, zasnovano direktno na međunarodnim standardima, treba da bude jedan od elemenata razvoja međunarodne trgovine koji treba da osigura isporuku proizvoda sa zahtevanim kvalitetom. Praktično, postoje različiti sistemi atestiranja u raznim zemljama već više godina kao i u međunarodnoj trgovini, mada u ograničenom obimu.

U Poljskoj postoje dva sistema atestiranja:

- 1) Atest izdat na osnovu sporazuma između proizvođača i korisnika. U ovom slučaju forma i obim atesta definisani su ugovorom između proizvođača i primaoca.
- 2) Atest sa pravnim i zvaničnim statusom zasnovan na odgovarajućim državnim propisima. Takvi atesti su obično jasno definisani u pogledu obima i forme i izdaje ih ovlašćena institucija.

Veliki broj proizvoda kao npr. proizvodi od dragocenih metala, prehrambeni proizvodi, bojleri za vodu i paru, nepokretni i prenosni rezervoari, acetilenski generatori, dizalice, energetska i zapaljiva postrojenja, električni proizvodi za široku

potrošnju, zaštitna odeća, sigurnosni i higijenski uređaji i aparati, i medicinski i lekarski instrumenti, **obavezno se atestiraju od strane nezavisne institucije.**

Ovim atestiranjem obuhvaćeni su ne samo proizvodi domaće industrije, nego i uvezeni proizvodi. Glavni cilj institucije za atestiranje je da osigura da proizvodi, koji mogu zbog pogrešne konstrukcije, sastava ili izrade da ugroze korisnika, okolinu ili prouzrokuju druge društvene i ekonomske štete, u potpunosti poštuju propisane uslove i zahteve prilikom proizvodnje, trgovine i upotrebe.

Specifičan oblik atestiranja koji se sprovodi od strane Centralne službe za kvalitet proizvoda je dodeljivanje znakova kvaliteta. Ovaj oblik atestiranja, zasnovan na vladinoj odluci, uveden je da bi se zaštitio kako javni interes, tako i pojedinačni interesi potrošača. Namera je da se putem dodeljivanja prava korišćenja registrovanog znaka kvaliteta stimuliše proizvodnja proizvoda boljeg kvaliteta i da se dobije informacija o proizvodima višeg kvaliteta. Opšti principi ove aktivnosti u Poljskoj približavaju se principima drugih zemalja gde već postoji dodeljivanje znakova kvaliteta ili odgovarajućih licencnih znakova standardizacije.

Osnovni principi sistema dodeljivanja znakova kvaliteta su sledeći:

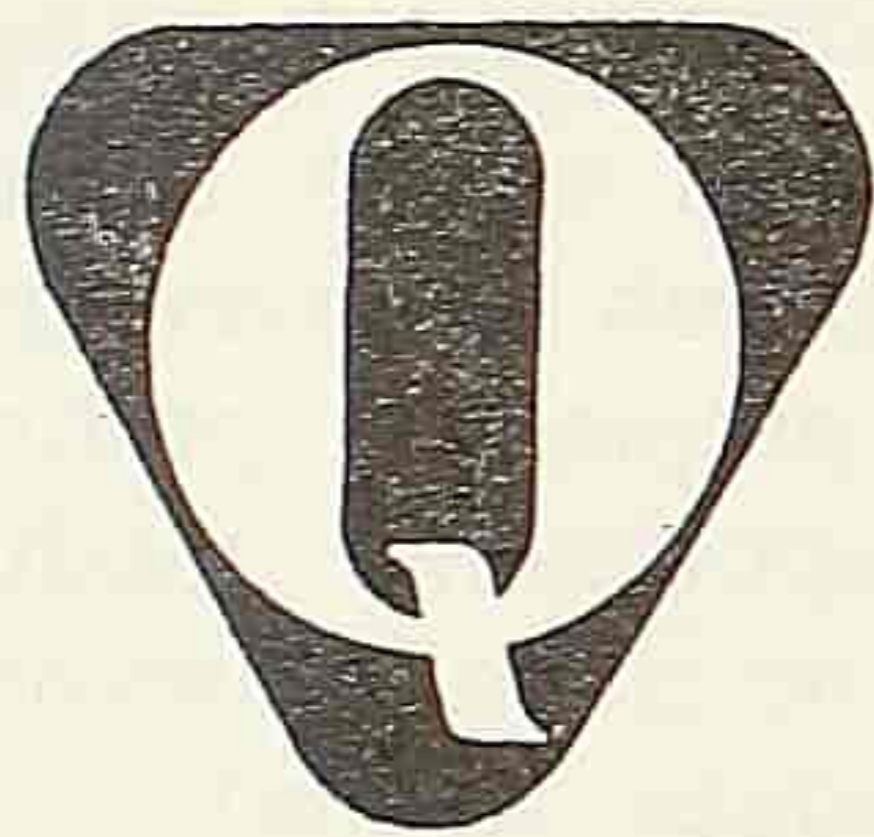
1. Znak se izdaje uz dozvolu i proizvođač ga sme koristiti posle dobijanja dozvole od kompetentnog tela (institucije), i to u toku važenja dozvole.
2. Označeni proizvodi moraju biti saglasni propisanim uslovima i zahtevima koje je propisala institucija koja izdaje znak kvaliteta.

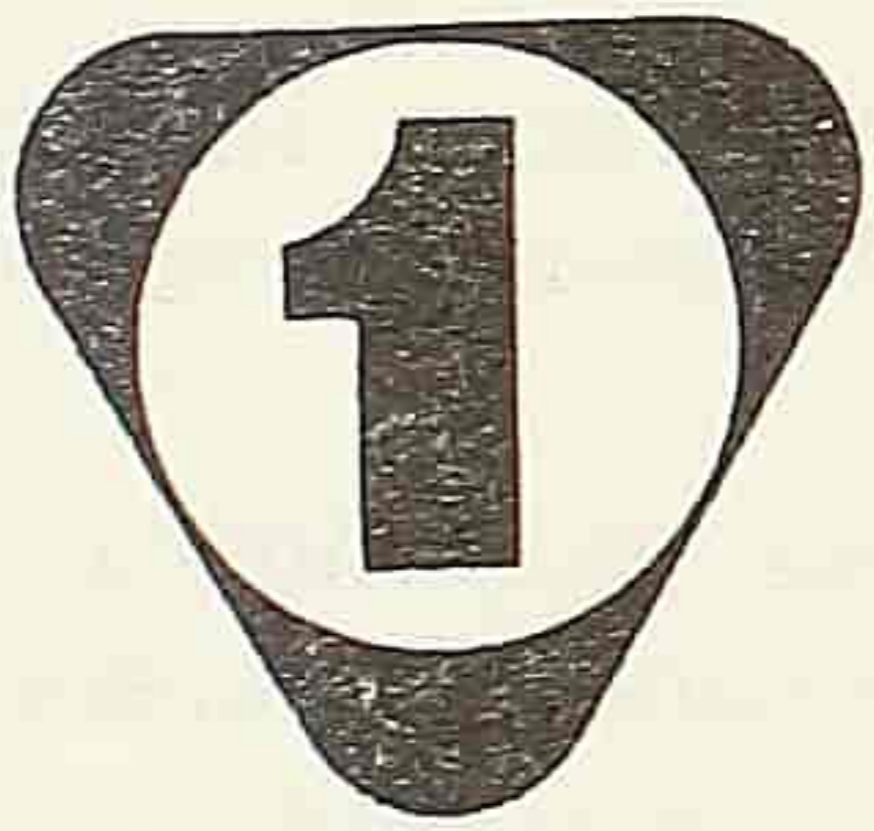
3. Dozvola za označavanje proizvoda znakom kvaliteta dodeljuje se posle detaljnog ispitivanja kvaliteta i kontrole proizvodnje koja je kontinualna i koja se vrši na isti način. Pri tom se ispituje funkcionalnost i izrada proizvoda.
4. Institucija koja dodeljuje dozvolu za upotrebu znaka ima pravo kontrole proizvođača kada su u pitanju uslovi ili zahtevi kojih on mora da se pridržava. Takva kontrola se može sprovesti i u

fabrici, kao i na tržištu. U slučaju da zahtevi nisu u potpunosti ispunjeni, pravo na upotrebu znaka se oduzima. Znakovi kvaliteta se uglavnom dodeljuju proizvodima za široku potrošnju u saglasnosti sa terminologijom usvojene liste (registra proizvoda). Ustanovljena su dva znaka kvaliteta i jedan kontrolni znak kao na slikama.

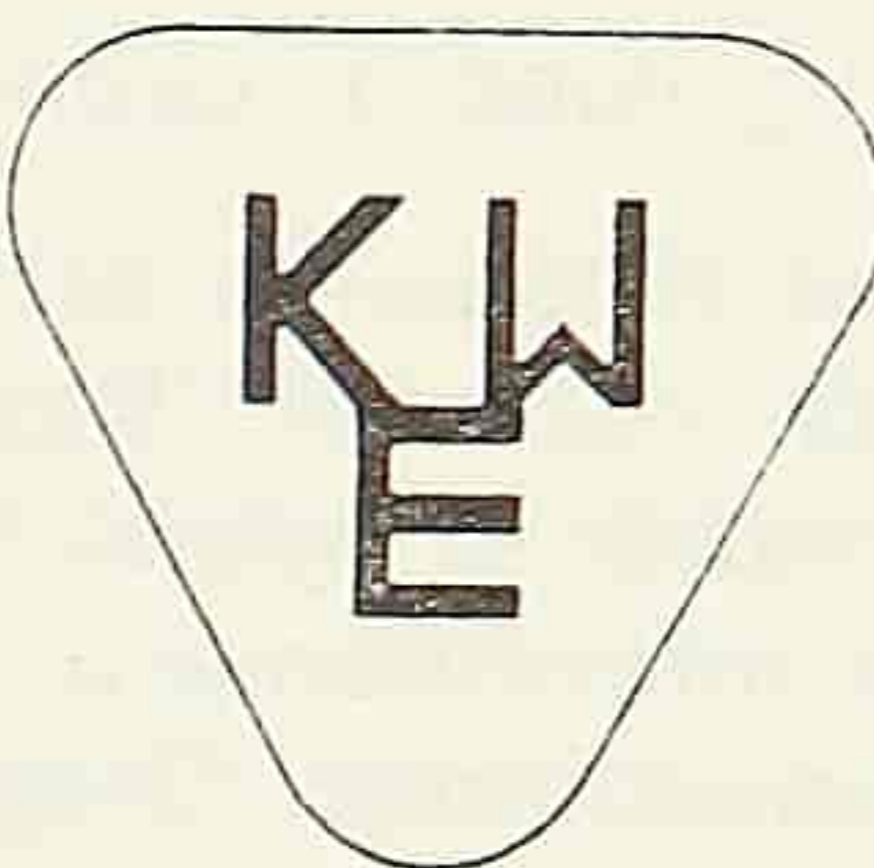
Uslovi za dobijanje jednog od ovih znakova kvaliteta su sledeći:

1. Proizvodi najvišeg svetskog kvaliteta mogu se označiti znakom kvaliteta klase »Q«.

2. Proizvodi visokog svetskog kvaliteta mogu se označiti znakom kvaliteta klase »k«.

3. Proizvodi koji odgovaraju zahtevima obaveznih standarda i drugih propisa mogu se označiti kontrolnim znakom »KWE«.

Primena označavanja zavisi od dobre volje proizvođača.

Treba napomenuti da svi električni i gasni uređaji za široku potrošnju moraju biti podvrgnuti obaveznom ispitivanju i označeni bar kontrolnim znakom. Obavezno ispitivanje i označavanje električnih uređaja široke potrošnje je čvrsto povezano sa atestiranjem ovih proizvoda u međunarodnoj trgovini i sa označavanjem proizvoda znakom E, pod uslovom da odgovaraju zahtevima koje je postavila međunarodna organizacija za standardizaciju CEEel.*

Centralna služba za kvalitet proizvoda je član Sertifikacionog tela u CEE i može dodeljivati atest o kvalitetu ove organizacije. Osnova za dobijanje ovog znaka kvaliteta su domaći standardi, preporuke međunarodnih standarda i uporedne analize osnovnih osobina proizvoda sa osobinama odgovarajućih proizvoda najvišeg svetskog kvaliteta. Osim podataka o funkcionalnosti mogu se uzeti u razmatranje i druga važna pitanja za potrošače, kao npr.: garantni uslovi i servisiranje, tačnost

uputstva održavanja i podaci na etiketi ili pakovanju osim garancije i sl.

Sistem ustanovljenja znaka kvaliteta čvrsto je povezan sa razvojem sistematske kontrole kvaliteta u proizvodnji po imenu DO- RO (tj. »good work«) koja potiče iz studije prof. T. Kotarbinskog.

DO - RO postavlja organizacione principe za kompleksno upravljanje kvalitetom proizvoda, preporučujući povezanost ovih zakona sa specifičnim uslovima pojedinih fabrika, kao i motivacionu akciju zaposlenih u cilju povećanja nivoa kvaliteta rada.

Obim akcije motivacije je vrlo širok, i uključuje probleme kao što su: međuljudski odnosi, radna atmosfera, socijalni uslovi, zaštita na radu i higijena, organizacija rada, kvalifikaciona struktura, različite forme moralnog zadovoljstva, finansijske olakšice kao rezultati efektivnog rada (novčane ili nagrade u proizvodnju, ekskurzije, diplome ili pohvale).

Uvođenje DO - RO sistema u fabrike sprovedeno je uvek posle detaljne analize stanja fabrika. Zatim organizacija postavlja izabrani tim prema uslovima i zahtevima fabrike. Organizator istovremeno upoznaje zaposlene sa izvorom grešaka ili nedostataka organizacije, jer je eliminacija ovih nedostataka osnovni uslov za uvođenje DO- RO metoda.

* CEEel: International Commission on Rules for the Approved of Electrical Equipment

Na kraju treba dati nekoliko opštih komentara Prof. Pietraja u vezi sa sistemima atestiranja danas u svetu.

1. Stalni razvoj međunarodne trgovine i ekonomske saradnje podrazumeva sistem koji će osigurati kvalitet proizvoda, pa različite forme atestiranja postaju sve važniji faktor koji olakšava i ubrzava saradnju i trgovinu.
2. Pojedine zemlje imaju različite forme atestiranja i označavanja proizvoda široke potrošnje, npr.: znakove sigurnosti, znakove usaglašenosti sa standardima, znakove kvaliteta, informacione etikete, uporedna ispitivanja koja se objavljuju periodično od strane organizacija potrošača i sl.
3. Postoje i tela za atestiranje (CB) učlanjena u međunarodne organizacije koje rade na polju standardizacije električnih aparata za opštu upotrebu (CEEel). Ovo atestiranje zasnovano je na usvojenim preporukama CEEel u cilju olakšavanja trgovine između zemalja članica CEEel*. Ova organizacija ima međunarodni znak E.
4. Zemlje članice CEN* formirale su ECS* zasnovan na principima koji su prihvatljivi za uvođenje međunarodnih znakova usaglašenosti sa standardima. Osnovna baza za ovo biće »Evropski standardi«. Proizvodi koji su usaglašeni

* ESC: European Standardization Committee.

* ECS: European Certification system

* COMECON: članice SEV-a.

sa zahtevima koji postavljaju ovi standardi označeni su znakom »CEN«.

5. Napreduje rad na sporazumu za uspostavljanje sistema atestiranja u trgovini između zemalja članica COMECON*. Ovaj sistem je zasnovan na COMECON-standardima.
6. Kao što je napred napomenuto, ISO i IEC sačinili su pravilnik o principima sistema atestiranja i odgovarajućim standardima. ISO je izdao publikaciju o znakovima usaglašenosti sa standardima i informacionim etiketama proizvoda.
7. Postoje specifični sistemi atestiranja kao rezultat međunarodnih konvencija (homologacija automobila, prepisi o prehrambenim proizvodima) ili sporazuma međunarodnih asocijacija (npr. asocijacija proizvođača vune, asocijacija proizvođača tepiha).

Napred navedeni primeri inicijativa i aktivnosti povezanih sa atestiranjem imaju uglavnom sledeći cilj:

1. Zaštita interesa proizvođača i informacija da proizvod odgovara standardima.
2. Zaštita interesa proizvođača.
3. Olakšavanje trgovine i ekonomske saradnje.

Velika raznolikost sistema za atestiranje je u isto vreme otežavajuća okolnost. Raznovrsnost formi i institucija povezanih sa njima, kao i nedostatak uspešnog sistema informisanja o promenama znakova otežavaju orijentisanje. Ovaj problem EOQC će verovatno uzeti na razmatranje na jednoj od godišnjih konferencija.

decimalni zarez ili decimalna tačka?

Branislav Tešić, dipl. ing.

U najvećem broju zemalja u kojima se govori engleskim jezikom, kao decimalni znak koristi se tačka. U praksi u Velikoj Britaniji ona se stavlja u sredini po visini napisanog reda brojeva, čime se po mestu izjednačava sa tačkom koja u međunarodnoj praksi označava operaciju množenja, što može postati izvor nesporazuma. U većini, pak, zemalja koje po tradiciji koriste metrički sistem, kao decimalni znak upotrebljava se decimalni zarez.

Pre nekoliko godina bilo je pokušaja da se dobar deo evropskih nacionalnih organizacija za standardizaciju ubedi da prihvati tačku kao decimalni znak. Inicijatori ovih pokušaja tvrdili su da bi to bio neznatan ustupak u zamenu za prihvatanje njihovog, metričkog sistema mera od strane svih zemalja koje govore engleskim jezikom, uz napore i troškove. U vezi sa ovim pokušajima, jedan švedski stručnjak postavio je pitanje kakve bi se pogodnosti mogle očekivati usvajanjem ovog predloga. Upitani su odgovorili da za ovaj predlog, otvoreno govoreći, ne mogu da nađu neki dovoljno dobar razlog, izuzev prakse na koju su navikli i što instinktivno osećaju da je to najbolje. Međutim, u međunarodnoj standardizaciji se pre moraju uzeti u obzir praktični, logični i nacionalni razlozi nego voditi računa o tradiciji i navikama.

Zarez kao decimalni znak ima, u odnosu na tačku, određeno preimućstvo. Po analogiji sa interpunkcijom u nekom rečeničnom sklopu, zarez kao decimalni znak je logičniji. U nekoj rečenici zarez služi da odvoji grupe reči ili pojedine reči koje pripadaju sklopu. Na sličan način, decimalni znak u jednom brojnom izrazu služi da odvoji njegov deo koji označava cele jedinice od dela sa decimalnim delovima, pri čemu oba dela označavaju istu jedinicu. U izrazima, pak, u kojima se dve grupe brojki ne odnose na istu jedinicu, pogotovu ako između njih ne postoji desetični odnos (na primer: u izrazima koji prikazuju vreme u časovima i minutama), razmak ili tačka su prihvatljiviji od decimalnog zareza. Po analogiji ovo bi odgovaralo stavljanju crtice ili tačke na kraju rečenice.

Da bi se napisala jasna i uočljiva decimalna tačka hemijskom ili običnom olovkom mora se obično

u pisanju zastati i napraviti nekoliko kružnih pokreta na mestu na kome ona treba da stoji. Ovo oduzima određeno vreme, pa onaj ko brzo piše, ovo obično retko učini. Tako žurno napisana tačka često je teško vidljiva, pa postoji bojazan da se previdi. (Ako se, recimo, radi o lekovima, ovakav previd bi mogao imati neželjene, a ponekad čak i kobne posledice.) U ovom pogledu decimalni zarez je mnogo pogodniji, jer se može pisati istom brzinom kojom se ispisuju i cifre kojima pripada, bez opasnosti po jasnoću. Čak i pri sasvim brzom pisanju zarez je dovoljno vidljiv i uočljiv.

Po tradiciji, većina Severnoamerikanaca vrednosti manje od 1 piše ne stavljaajući nulu ispred decimalnog dela brojnog izraza, kao npr. .5 ili .125. Ova praksa je nezgodna i u suprotnosti je sa međunarodno priznatim pravilom koje zahteva da se uvek mora napisati nula levo od decimalnog znaka kada je deo izraza koji predstavlja cele jedinice ravan nuli: 0.5 ili 0,5, 0.125 ili 0,125. Postoji mnogo manja verovatnoća da će se nula zaboraviti kada se zarez koristi kao decimalni znak. Pošto zarez razdvaja dva dela koji u suštini predstavljaju celinu, niko neće namerno napisati ,5; ako se ovo i desi, biće očigledno da je nešto izostavljeno.

Mogu se izbeći mnoge neprijatnosti, pa i dobiti određena korist ako se decimalni znak u svim zemljama koristi na isti način. Koristeći jedinstvene simbole za metričke jedinice međunarodnog sistema jedinica SI, mogu se planovi i dijagrami, a u izvesnoj meri i karte i tabele, rađeni na različitim jezicima, međusobno razmenjivati (kao što je slučaj sa engleskim i francuskim jezikom u Kanadi). Ovo se može postići samo ako se u pogledu načina pisanja brojeva, uključujući i decimalni zarez, budu svi držali međunarodnih konvencija.

Međunarodna organizacija za standardizaciju je ranije u svojim publikacijama na engleskom jeziku koristila decimalnu tačku. Međutim, u 1972. godini, ona je u svoje publikacije na engleskom jeziku počela uvoditi decimalni zarez, pošto se uverila da se on pretežno upotrebljava u međunarodnoj praksi. Tako je decimalni zarez upo-

trebljen u međunarodnom standardu ISO 1000 — Pravila za korišćenje jedinica međunarodnog sistema jedinica i izbor umnožaka i delova jedinica SI — koji je vrlo važan međunarodni dokument u pogledu korišćenja metričkih i SI-jedinica i simbola.

Među licima koja ne govore ni jednim drugim jezikom sem engleskim, postoji verovanje da je decimalna tačka u svetu rasprostranjenija od decimalnog zareza, jer se upotrebljava u najvećem delu zemalja koje govore engleski. Međutim, kada se posmatra ceo svet, doći će se do rezultata koji pokazuju da je decimalni zarez rasprostranjeniji. Među jezicima koji koriste latinicu, ćirilicu ili grčki alfabet, decimalnu tačku upotrebljava nešto preko 400 miliona, dok decimalni zarez upotrebljava više od jedne milijarde ljudi. Ovo se može videti iz sledećeg pregleda.

Decimalni zarez koristi:

Evropa, bez Velike Britanije	600 miliona
Azija: deo SSSR-a	60

Afrika:

Rodezija	5
Južna Afrika	20
ranije francuske kolonije	85
ranije belgijske kolonije	25
portugalske i španske kolonije ..	15
Meksiko	50
Centralna i Južna Amerika	180
	1040 miliona

Decimalnu tačku koristi:

Velika Britanija (tačka u sredini) ..	55 miliona
Australija	13
Novi Zeland	3
Kanada	22
Sjedinjene Američke Države	200
Afrika:	
bivše britanske kolonije	120
	413 miliona

Kada se iz računa isključi jedan deo zemalja u razvoju sa niskim stepenom pismenosti, poređenje bi izgledalo ovako:

decimalni zarez	najmanje	750 miliona
decimalna tačka (u sredini) moguće	70	„
decimalna tačka (normalno) moguće	230	„

Kao što se vidi, odnos onih koji koriste decimalni zarez prema onima koji koriste decimalnu tačku veći je nego 7 prema 3.

Sa uvođenjem metričkog sistema sve više se koriste i postaju sve važniji decimalni razlomci. Obični

razlomci postepeno iščezavaju jer se normalno ne koriste uz metričke jedinice. Ova činjenica će biti sve značajnija u pogledu korišćenja decimalnog znaka. Zbog teškoća da se decimalni znak kasnije promeni (npr. u revidiranim izdanjima postojećih publikacija), preporučuje se da se zarez kao međunarodni decimalni znak uvede u program za prelazak na metrički sistem.

Engleska je bila prva zemlja u Komonveltu koja je ozbiljnije razmatrala problem prelaska sa decimalne tačke na decimalni zarez. Zarez, kao decimalni znak, je u principu usvojio Britanski institut za standardizaciju BSI (British Standards Institution). Tako, decimalni zarez se već pojavio u većem broju Britanskih publikacija, kao što je, na primer, B.S. Handbook № 18 — »Metric standards for engineering« (BSI, 1966), u kojoj je preporučeno da se na tehničkim crtežima zarez koristi kao decimalni znak. Nažalost, ovaj razuman potez institucije za standardizaciju nije naišao na podršku Odbora za uvođenje decimalnog sistema u oblasti valute (Decimal Currency Board), koji, ne razmatrajući ovaj problem sa svih aspekata, nije, kada se radi o novcu, usvojio isti način za odvajanje decimalnih delova kao i za ostale metričke mere. Dokaz da je izbor ovog Odbora bio loš vidi se iz činjenice da su britanske banke usvojile čak tri načina za označavanje decimalnih delova valute, u zavisnosti od sredstva kojim se iznos piše. Tako, ako se iznos štampa, decimalni znak mora biti tačka na sredini po visini (£ 128.50); ako se kuca pisačom mašinom, decimalna tačka u liniji (£ 128.50), a ako se piše rukom preporučuje se čak i odvajanje crtom (£ 128-50). Ovi primeri su još jedan razlog za pružanje podrške mišljenju da tačka nije pogodna kao decimalni znak.

Jedan ekspert iz BSI koji radi na prihvatanju metričkog sistema primetio je da su dosadašnji rezultati rada na ovom problemu nezadovoljavajući. On veruje da će kroz nekoliko godina biti potrebno da se ovaj problem ponovo razmotri i da će verovatno doći do usvajanja decimalnog zareza. Ovo utoliko pre, jer je u međuvremenu Engleska pristupila Zajedničkom evropskom tržištu.

Južna Afrika je bila prva od zemalja iz engleskog jezičkog područja koja je u aprilu 1971. godine zvanično usvojila decimalni zarez, dok je odmah za njom, januara 1972. godine, tako postupila i Rodezija. Navešćemo neke od razloga koje je Južnoafrički biro za standardizaciju (South African Bureau of Standards) objavio 1971. godine u biltenu South African Metrication News:

»Decimalni zarez je daleko prihvatljiviji od decimalne tačke; on ne može biti pogrešno shvaćen, kao što je to moguće kada se radi o tački; ne može se zameniti sa sitnim tačkicama na papiru ili sićušnim rupicama na štamparskim pločama, niti se za vreme procesa štampanja može tako lako istrošiti kao decimalna tačka .... Izostavljanje

decimalnog znaka u industrijskim crtežima, na primer, može prouzrokovati nepotrebne troškove...«

Decimalni zarez i u Sjedinjenim američkim državama dobija sve više i više pristalica. U članku »Plan za bezbolan prelaz na metrički sistem«, objavljenom u novembru 1972. godine u ediciji »Assembly engineering«, direktor Udruženih službi za standardizaciju (Corporate standardization services), Lowell Foster napisao je:

»Postoje neka pravila, termini i smernice koje naši inženjeri moraju naučiti, i smatramo da nije suviše rano da se sa tim počne. Na primer, vreme korišćenja decimalne tačke u dekadnom sistemu baziranom na inču je prošlo i umesto tačke treba koristiti zarez u Međunarodnom sistemu jedinica SI. Vi možete sada umesto 2.75 slobodno pisati 2,75«. U fusnoti na istoj strani napisano je: »Mada u SAD još nije donesena odluka i da je o ovome još u toku polemika, smatramo da decimalnom zarezu treba dati prednost. Pogotovu, ako se radi o metričkom sistemu. U prelaznom periodu, kada su u upotrebi obadva sistema ili kada se koristi kotiranje na obadva načina, vrlo lako je uočiti razliku. Sa druge strane stoji i činjenica da je decimalni zarez u metričkom sistemu u najširoj upotrebi u svetu«. Ova preporuka ima punog smisla kada se ima u vidu da će nemetričke jedinice biti na svaki način prevaziđene i da ne bi bilo vredno truda menjati decimalni znak u starim publikacijama i crtežima. Decimalni zarez je prvi put upotrebljen 1972. godine u brošuri »Managing metrication«, izdatoj od strane sekcije Društva inženjera za standardizaciju iz savezne države Minesota.

U Kanadi, u pokrajini Kvibek, decimalni zarez je usvojen od strane pokrajinskog udruženja nastavnika matematike, od strane pokrajinske vlade (Bureau de normalisation, koji izdaje standarde) i od strane mreže Radio-Kanada koja daje emisije na francuskom jeziku (CBC). Mada federalne vlasti (Standards council — Savet za standarde, Metric commission — Komisija za prevođenje na metrički sistem) nisu spremne da pre Sjedinjenih američkih država preporučuje upotrebu decimalnog zarez, ipak se javlja tendencija za njeno korišćenje i u engleskom govornom području Kanade, posebno među nastavnicima. Prema jednoj anketi vođenoj 1971. godine među članovima u Kanadskom udruženju za prelaz na metrički sistem (Canadian metric association), samo 10% se izjasnilo protiv decimalnog zarez, 30% radije prihvata decimalnu tačku, ali nije izričito protiv zarez, a 60% je glasalo za usvajanje decimalnog zarez. Od još većeg značaja je činjenica da se među članovima koji pripadaju nastavnom osoblju, 85% izjasnilo u korist decimalnog zarez.

Izbor decimalnog znaka nije, u stvari, problem tehnike ili industrije, nije čak, striktno govoreći, ni problem prelaska na metrički sistem. On je, pre svega, pitanje matematičkih principa, i otuda oni

koji se bave predavanjem matematike su i najkvalifikovaniji da donesu odluku o tom problemu. No, tehničke i vladine organizacije mogu u tom pravcu davati povoljne preporuke i njihova potpora će u svakom slučaju biti potrebna prilikom odlučivanja instanci odgovornih za obrazovanje u pogledu prihvatanja decimalnog zarez.

Izražena je bojazn da se decimalni zarez, ako se sada uvede u upotrebu, može pobrkati sa tradicionalnim znakom za odvajanje hiljada u brojnom izrazu sa više cifara (ovaj znak je prema međunarodnom sporazumu 1948. godine zamenjen jednim razmakom). Do zabune ne bi moglo doći samo ako broj ima tri decimala, u kom slučaju će onaj ko poznaje ovaj problem biti oprezan da izraz pogrešno ne pročita. (Ako se smatra potrebnim upozorenje da do zabune ne dođe, potrebno je skrenuti pažnju bilo u fusnosti pri dnu strane ili na početku knjige, odnosno članka).

Opasnost da se decimalni zarez zameni sa oznakom za odvajanje hiljada ne postoji ako se radi o 1, 2 ili 4 decimala, ili ako se levo od decimalnog znaka nalazi nula. Na primer, sledeći primeri mogu biti pogrešno shvaćeni.

15 236,2 1045,25 1,3875 2,382 275 0,375

Bez obzira koji se decimalni znak izabere, neophodno je da se u međunarodnoj praksi umesto decimalnog zarez, bez odlaganja uvede odvajanje tri cifre jednim razmakom. Ako se zarez koristi u brojnim izrazima, to samo može biti kao decimalni znak, što je njegova međunarodna funkcija.

Još ostaje otvoreno pitanje kako postupiti kada se radi o označavanju vrednosti u dolarima i centima. Ako se posmatra logički, to i nije neki ozbiljan problem. Naime, ako se centi posmatraju kao decimali od dolara, logično je da ih treba odvojiti desetnim zarezom (ovako rade u Nemačkoj i Južnoj Africi); ali ako dolar i cente posmatramo kao posebne jedinice (slično međunarodnoj praksi za nedekadne jedinice za vreme), tačka je mnogo prikladnija (kao što je običaj u Švajcarskoj).

U zemljama koje tradicionalno koriste metrički sistem, konvencija za pisanje novčanih iznosa nije ista kao za pisanje metričkih jedinica ili drugih brojnih izraza. Stara tradicija odvajanja tri cifre može se primeniti i za pisanje novčanih iznosa na čekovima (kao u Nemačkoj, i od nedavno u Južnoj Africi) ili korišćenje apostrofa (kao u Švajcarskoj). Jednostavan način da se ček obezbedi od eventualnih prepravki sastoji se u pisanju svih cifara glavne jedinice (dolara) zajedno, bez odvajanja razmakom. Međutim, bez obzira koji način banka preporučuje za pisanje čekova, to ne sme uticati na izbor decimalnog znaka kada se on koristi u druge svrhe.

Iz publikacije CMA (*Canadian Metric Association*)

anotacije predloga jugoslovenskih standarda

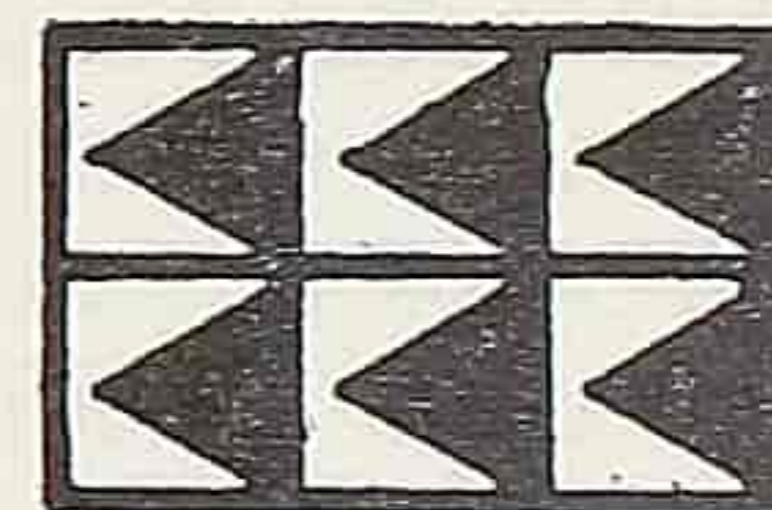
iz oblasti kvaliteta

Krajnji rok za dostavljanje primedbi je: 1. VII 1976. god.

Ovim se stavljaju na javnu diskusiju sledeći predlozi jugoslovenskih standarda:

Bredlog br. 11805	Uporedno ispitivanje proizvoda široke potrošnje	JUS A.K4.001
Predlog br. 11806	Izrada standarda za metode merenja osobina proizvoda široke potrošnje	JUS A.K4.002
Predlog br. 11807	Predlog za podnošenje zahteva za izradu standarda o ispitivanju proizvoda široke potrošnje u prometu	JUS A.K4.003

Predlozi su urađeni od strane stalne Komisije za potrošače Jugoslovenskog zavoda za standardizaciju na bazi ISO standarda i dostavljeni zainteresovanima.

Interesenti mogu predloge tražiti kod Jugoslovenskog zavoda za standardizaciju, Beograd, Slobodana Penezića-Krcuna br. 35/II (Pošt. preg. 933).

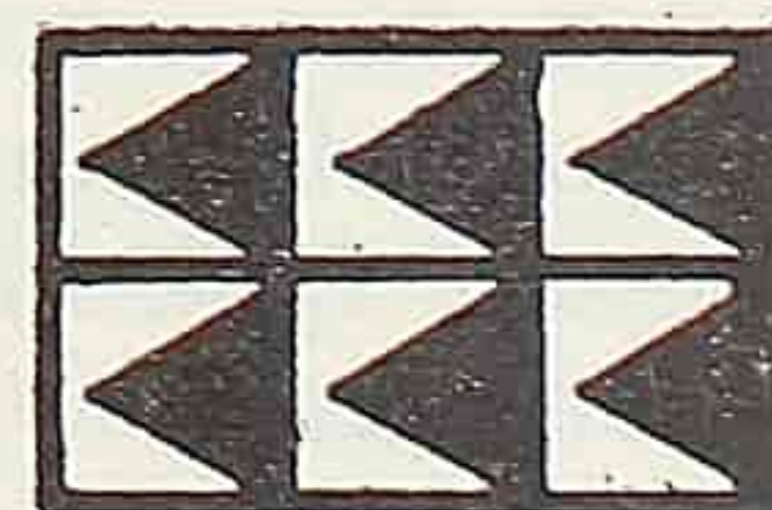
iz oblasti kvaliteta

Krajnji rok za dostavljanje primedbi je: 15.09.1976. god.

Ovim se stavljaju na javnu diskusiju sledeći predlozi jugoslovenskih standarda:

Predlog br. 11862	Kriterijumi za ocenjivanje pogodnosti i potrebe atestiranja proizvoda	JUS A.K2.001
Predlog br. 11863	Opšti zahtevi za izradu standarda za atestiranje	JUS A.K2.002
Predlog br. 11864	Sistemi atestiranja	JUS A.K2.003
Predlog br. 11865	Kriterijumi koje treba da ostvari organizacija za ispitivanje u cilju dobijanja ovlašćenja za atestiranje i postupak ovlašćivanja	JUS A.K2.004

Predlozi su urađeni od strane stalne Komisije za atestiranje Jugoslovenskog zavoda za standardizaciju na bazi ISO standarda i dostavljeni zainteresovanima.

Interesenti mogu predloge tražiti kod Jugoslovenskog zavoda za standardizaciju, Beograd, Slobodana Penezića-Krcuna br. 35/II (Pošt. pregr. 933).

---

iz oblasti ventilacionih cevi za rudarstvo

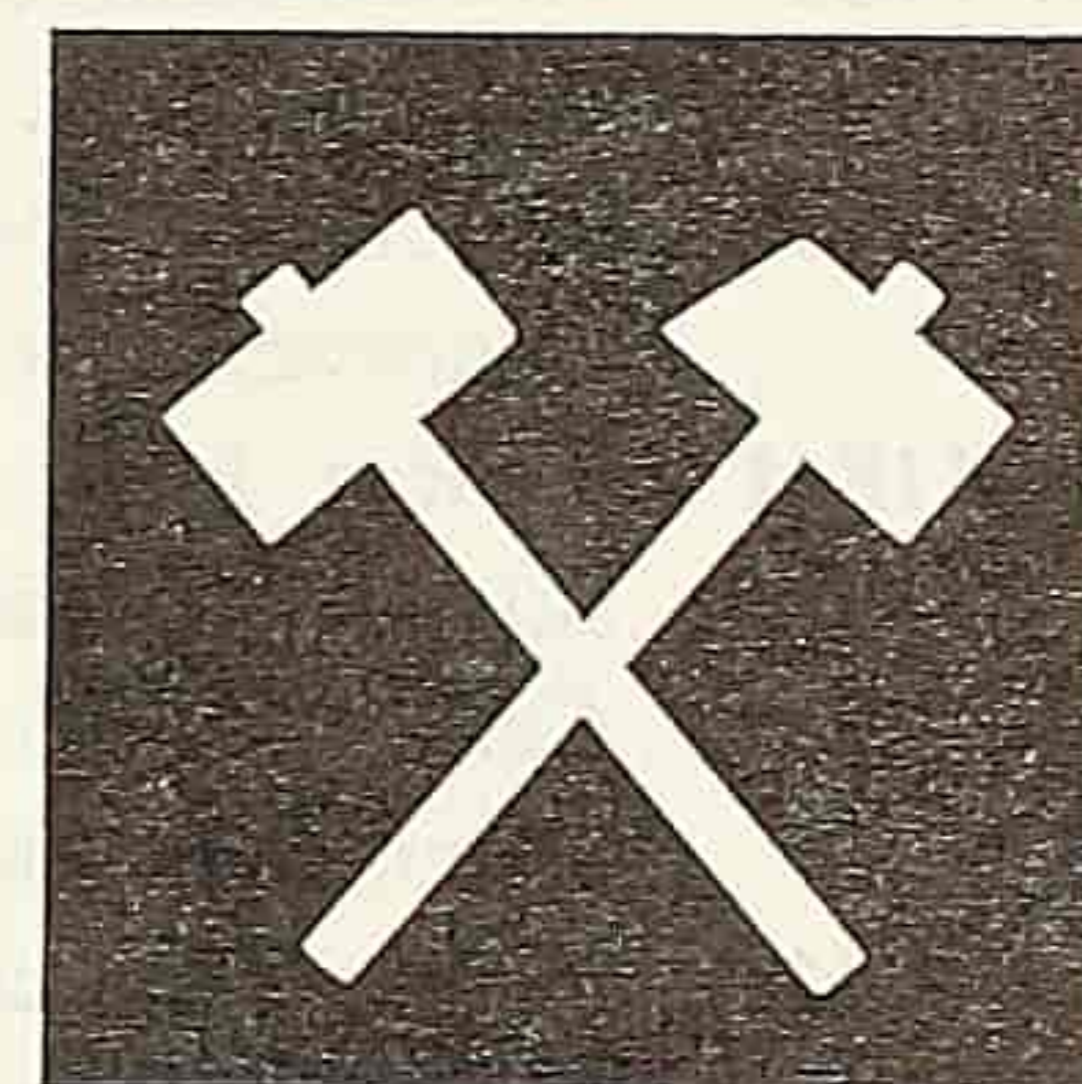

Krajnji rok za dostavljanje je 1. septembar 1976. god.

Ovim se stavljaju na javnu diskusiju predlozi jugoslovenskih standarda iz oblasti ventilacionih cevi za rudarstvo i to:

Predlog br. 11818	Savitljive ventilacione cevi. Tehnički uslovi za izradu i isporuku	JUS B.Z2.100
Predlog br. 11819	Savitljive ventilacione cevi. Cevi bez ojačanja	JUS B.Z2.101

Predlog br. 11820	Savitljive ventilacione cevi. Prelazni deo bez ojačanja	JUS B.Z2.102
Predlog br. 11821	Savitljive ventilacione cevi. Priključni deo bez ojačanja	JUS B.Z2.103
Predlog br. 11822	Savitljive ventilacione cevi. Odvojci bez ojačanja	JUS B.Z2.104
Predlog br. 11823	Savitljive ventilacione cevi. Krivine bez ojačanja	JUS B.Z2.105
Predlog br. 11824	Savitljive ventilacione cevi. Ukrsnica bez ojačanja	JUS B.Z2.106
Predlog br. 11825	Savitljive ventilacione cevi. Cevi sa ojačanjem	JUS B.Z2.107
Predlog br. 11826	Savitljive ventilacione cevi. Prelazni deo sa ojačanjem	JUS B.Z2.108
Predlog br. 11827	Savitljive ventilacione cevi. Priključni deo sa ojačanjem	JUS B.Z2.109
Predlog br. 11828	Savitljive ventilacione cevi. Odvojci sa ojačanjem	JUS B.Z2.110
Predlog br. 11829	Savitljive ventilacione cevi. Krivine sa ojačanjem	JUS B.Z2.116
Predlog br. 11830	Savitljive ventilacione cevi. Ukrsnica sa ojačanjem	JUS B.Z2.112
Predlog br. 11831	Savitljive ventilacione cevi. Metode ispitivanja. Ispitivanje fizikalnih svojstava	JUS B.Z2.130
Predlog br. 11832	Savitljive ventilacione cevi. Metode ispitivanja. Ispitivanje higijenskih svojstava	JUS B.Z2.131
Predlog br. 11833	Savitljive ventilacione cevi. Metode ispitivanja. Ispitivanje gorivosti	JUS B.Z2.132
Predlog br. 11834	Savitljive ventilacione cevi. Metode ispitivanja. Ispitivanje antistatičnosti	JUS B.Z2.133

Navedeni predlozi standarda su izrađeni na osnovu predloga nacrt standarda, koga su pripremili stručnjaci fabrike gumeno-hemijskih proizvoda »Miloje Zakić« — Kruševac.

Predlozi standarda su umnoženi i dostavljeni zainteresovanim radnim organizacijama da daju svoje mišljenje.

Interesenti koji nisu dobili ove predloge mogu se obratiti Jugoslovenskom zavodu za standardizaciju Beograd, Slobodana Penezića-Krcuna 35/IV sa zahtevom da im se ovaj materijal dostavi naknadno.

iz oblasti sportskih rekvizita

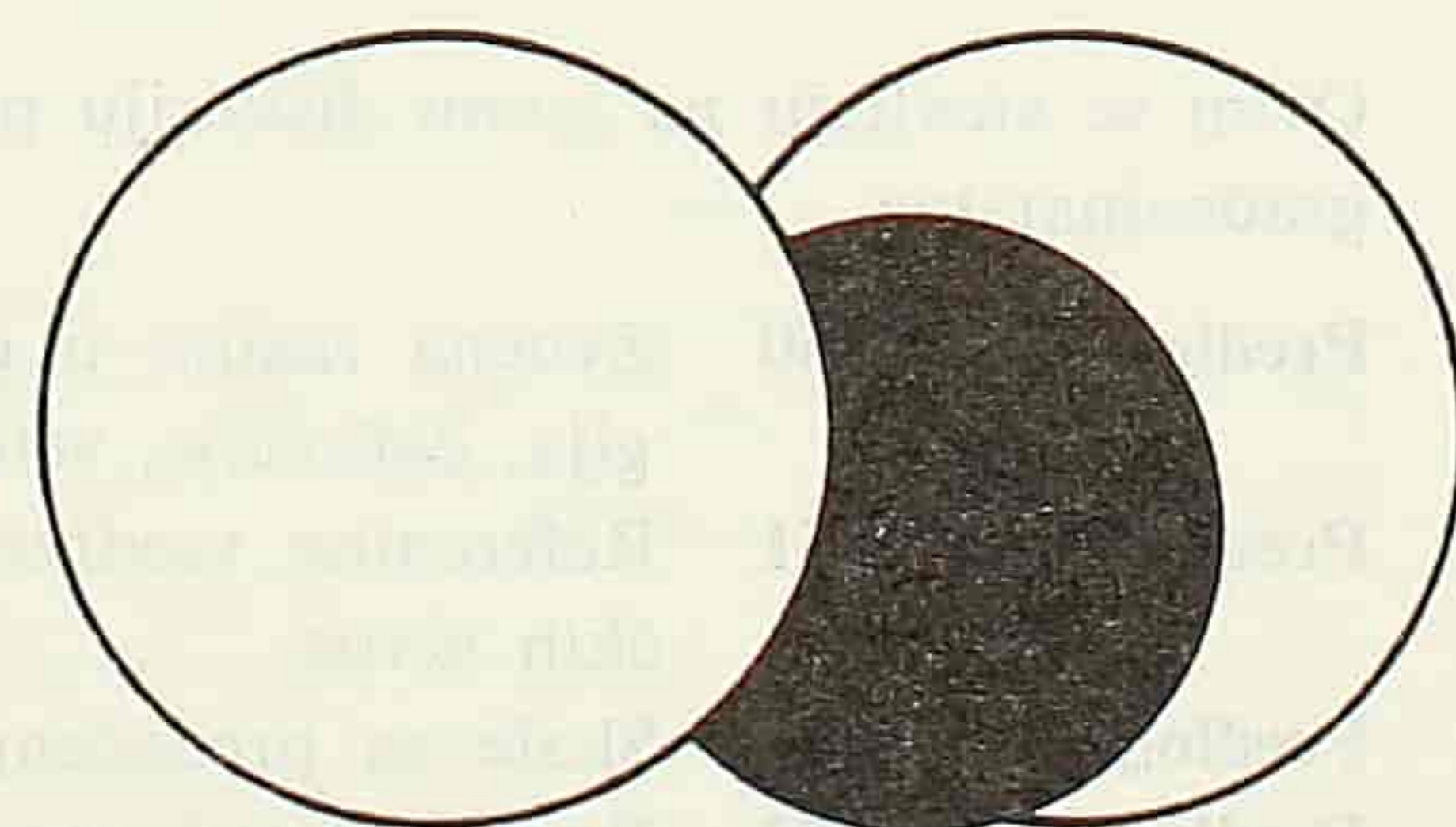
Krajnji rok za dostavljanje primedbi je 1. juli 1976. godine.

Ovim se stavlja na javnu diskusiju sledeći predlog standarda iz oblasti sportskih rekvizita

Predlog br. 11836 Sportski rekviziti. Lopte ..... **JUS Z.D2.200**

Ovaj predlog standarda obuhvata dimenzije i uslove kvaliteta lopti za fudbal, odbojku, rukomet, košarku i vaterpolo. Nacrt predloga je razmatran na sastanku Stručne komisije za sportske lopte i usvojeno je da se stavi na javnu diskusiju kao predlog jugoslovenskog standarda.

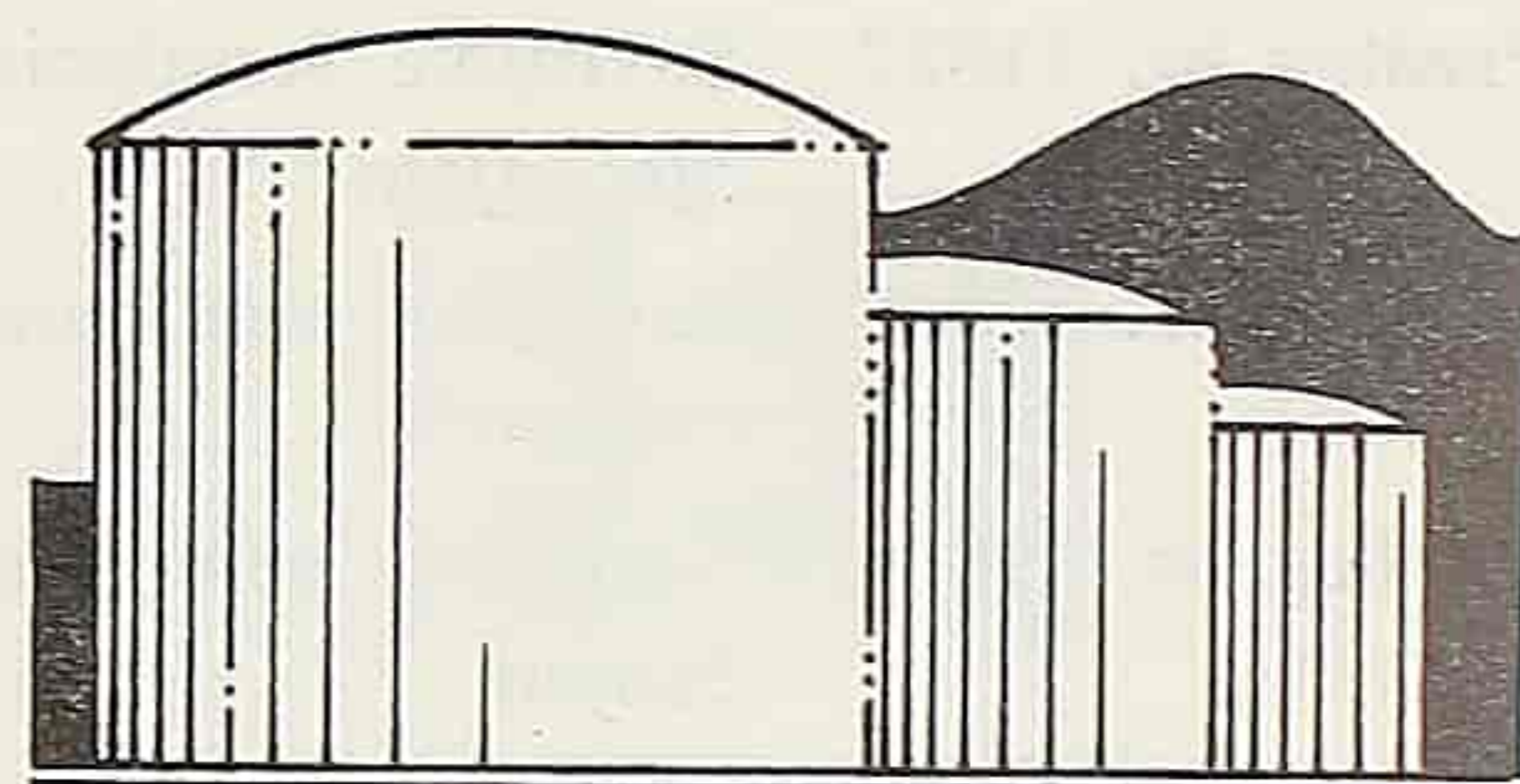
Predlog je posebno umnožen i dostavljen zainteresovanim sportskim organizacijama, preduzećima i ustanovama da daju svoje mišljenje i primedbe. Interesenti koji nisu dobili gore naveden predlog standarda mogu se obratiti Jugoslovenskom zavodu za standardizaciju, Beograd, Slobodana Penezića-Krcuna 35, p.p. 933 sa zahtevom da im se tekst predloga naknadno dostavi.

iz oblasti rezervoara za tečna goriva

Krajnji rok za dostavljanje primedbi je 1. avgust 1976. godine

Predlog br. 11837	Čelični horizontalni podzemni rezervoari za uskladištenje tečnih goriva	JUS M.Z3.010
Predlog br. 11838	Čelični horizontalni podzemni rezervoari sa dvostrukim zidom za skladištenje tečnih goriva	JUS M.Z3.014
Predlog br. 11839	Horizontalni čelični rezervoari za uskladištenje tečnih goriva. Transport i ugradnja	JUS M.Z3.018
Predlog br. 11840	Čelični horizontalni poluukopani rezervoari za skladištenje tečnih goriva	JUS M.Z3.026
Predlog br. 11841	Čelični horizontalni podzemni rezervoari za skladištenje tečnih goriva	JUS M.Z3.022
Predlog br. 11842	Čelični vertikalni nadzemni rezervoari za skladištenje tečnih goriva	JUS U.Z3.030
Predlog br. 11843	Čelični vertikalni poluukopani rezervoari za skladištenje tečnih goriva	JUS M.Z3.034
Predlog br. 11844	Čelični vertikalni nadzemni rezervoari volumena do 1000 lit, za skladištenje tečnih goriva	JUS U.M3.038
Predlog br. 11845	Čelični horizontalni nadzemni rezervoari do 3500 metara za skladištenje tekućih goriva....	JUS M.Z3.038
Predlog br. 11846	Vertikalni cilindrični nadzemni rezervoari zavarene izvedbe volumena od 15 m ³ do 80 m ³	JUS M.Z3.046
Predlog br. 11847	Vertikalni cilindrični nadzemni rezervoari zavarene izvedbe volumena 80 m ³ do 300 m ³	JUS M.Z3.050
Predlog br. 11848	Vertikalni cilindrični nadzemni rezervoari zavarene izvedbe sa ravnim dnom i otvorenim vrhom, fiksnim ili plivajućim krovom	JUS M.Z3.054
Predlog br. 11849	Tehnički uslovi za konstrukciju temelja — vertikalnih cilindričnih nadzemnih rezervoara, zavarene izvedbe sa ravnim dnom i otvorenim vrhom, fiksnim ili plivajućim krovom	JUS U.C10.010

Predloge pripremio Jugoslovenski zavod za standardizaciju.

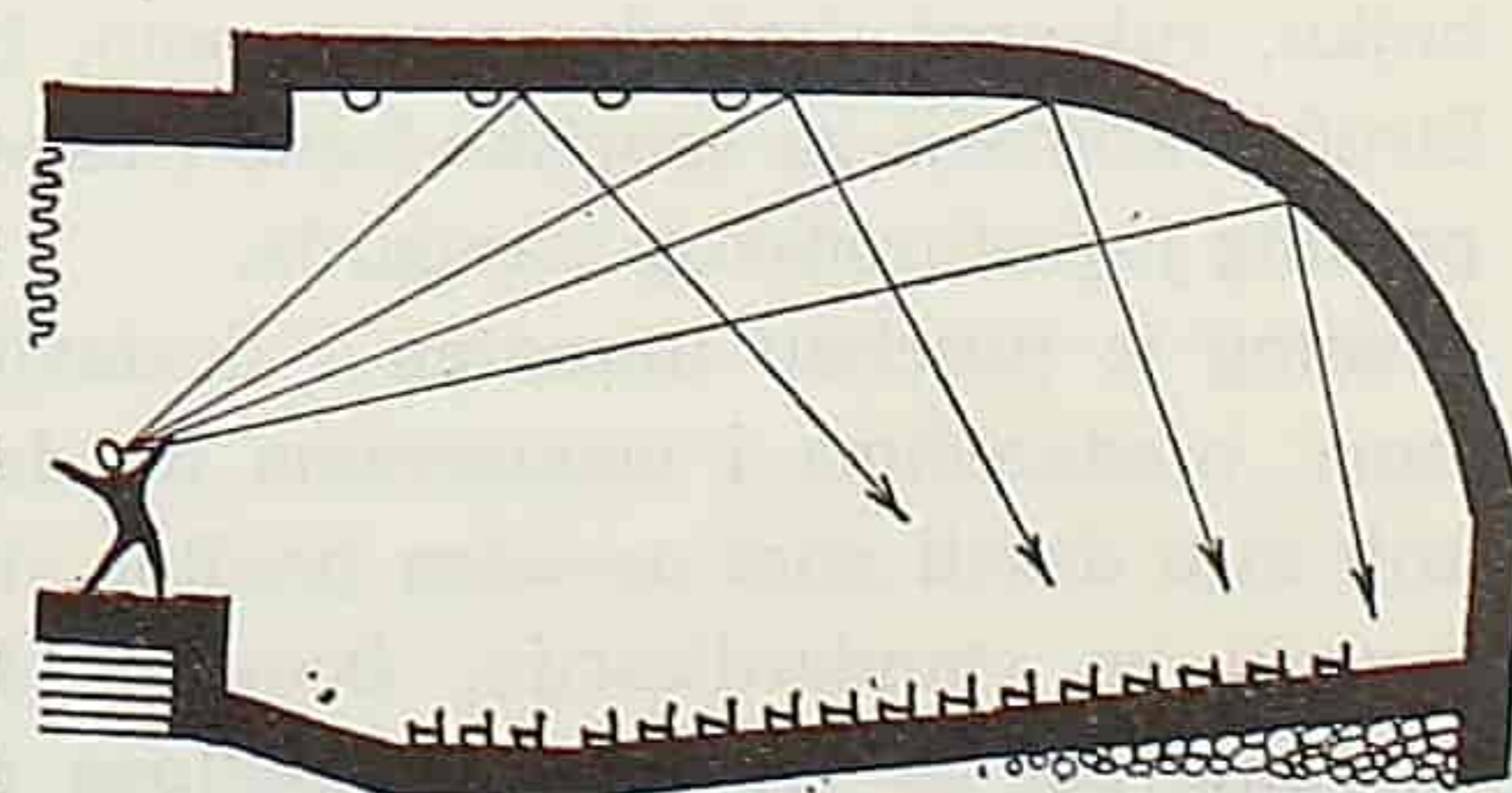
Zainteresovane radne organizacije koje nisu dobile ove predloge standarda mogu se obratiti Jugoslovenskom zavodu za standardizaciju, Beograd, Ulica Slobodana Penezića-Krcuna 35, najkasnije do 31. maja 1976. god. sa zahtevom da im se isti dostave.

iz oblasti akustike u građevinarstvu

Krajnji rok za dostavljanje primedbi je 1. avgust 1976. godine

Ovim se stavljaju na javnu diskusiju predlozi Jugoslovenskih standarda iz oblasti građevinarstva

Predlog br. 11850	Zvučna zaštita u građevinarstvu. Terminologija, definicije, veličine i jedinice	JUS U.J6.001
Predlog br. 11851	Referentne vrednosti za izražavanje akustičkih nivoa	JUS U.J6.003
Predlog br. 11852	Skale za predočenje akustičkih veličina	JUS U.J6.009
Predlog br. 11853	Precizni zvukomeri za merenje impulsnog zvuka	JUS N.R6.028
Predlog br. 11854	Oktavni, poluoktavni i terčni filtri za analizu zvuka i vibracija	JUS N.R6.030
Predlog br. 11855	Precizni zvukomeri	JUS N.R6.032

Predlog br. 11856	Zvučna zaštita u građevinarstvu. Merenje vremena odjeka u dvoranama	JUS U.J6.057
Predlog br. 11857	Merenje koeficijenta zvučne apsorpcije u ječnoj komori	JUS U.J6.059
Predlog br. 11858	Standardne vrednosti za ocenu zvučne izolacije	JUS U.J6.151
	Zvučna zaštita u građevinarstvu.	
Predlog br. 11859	Metode karakteriziranja zvučne izolacije jednim brojem	JUS U.J6.153
Predlog br. 11861	Tehnički uslovi za projektovanje i izvedbu zgrada	JUS U.J6.201
Predlog br. 11860	Akustični kvalitet malih i srednje velikih prostorija	JUS U.J6.215

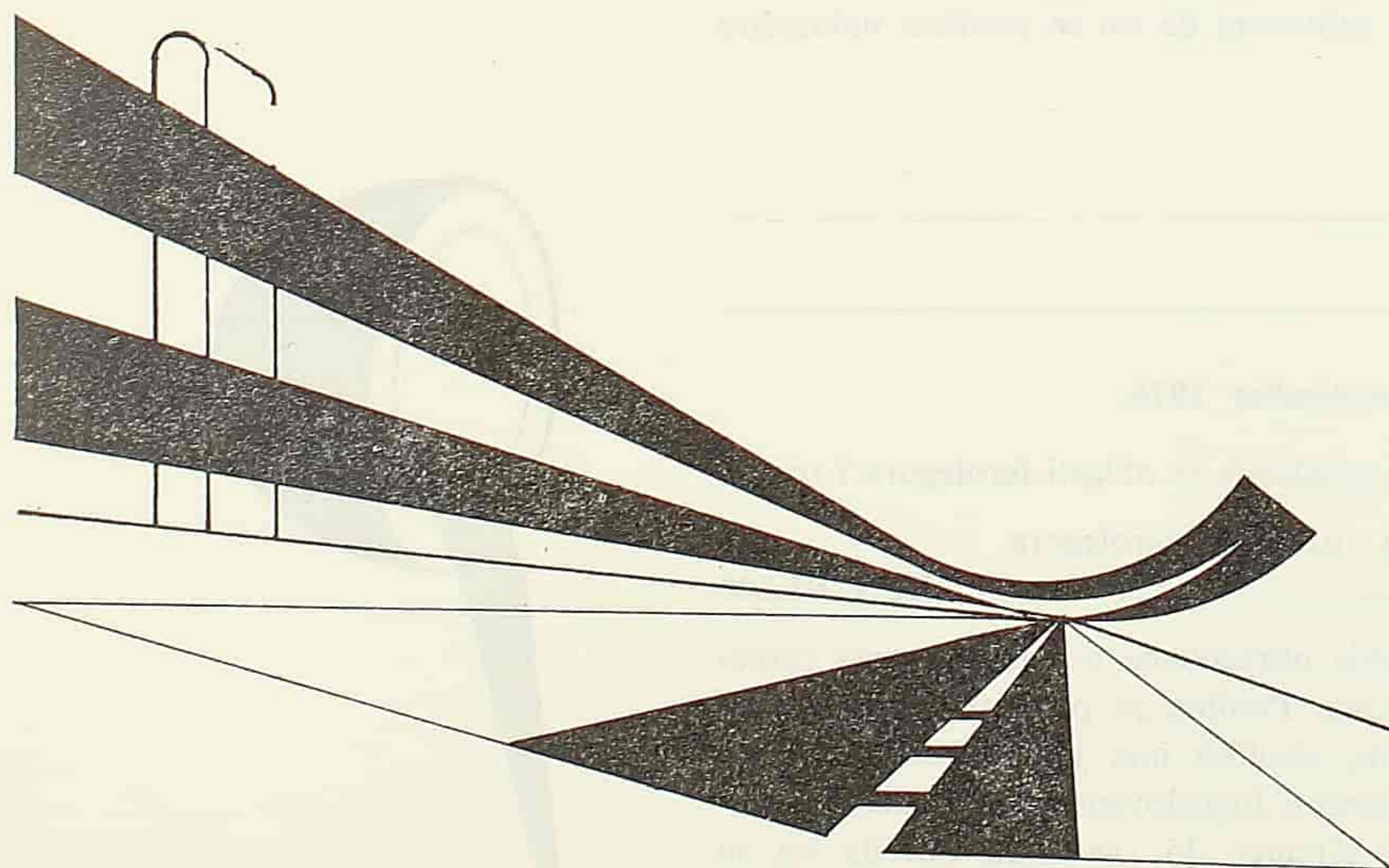
Predloge je pripremio Jugoslovenski zavod za standardizaciju. Zainteresovane radne organizacije koje nisu dobile ove predloge standarda mogu ih tražiti od Jugoslovenskog zavoda za standardizaciju, Beograd, Slobodana Penzića-Krcuna 35, najkasnije do 31. maja 1976.

iz oblasti tehničke opreme javnih puteva

Krajnji rok za dostavljanje primedbi je 1. avgust 1976. godine.

Ovim se stavljaju na javnu diskusiju sledeći predlozi standarda:

Predlog br. 11815	Odbojne ograde na putevima. Tehnički uslovi za izradu, isporuku i postavljanje.	JUS U.S4.100
Predlog br. 11816	Odbojne ograde na putevima. Vrste i označavanje.	JUS U.S4.104
Predlog br. 11817	Odbojne ograde na putevima. Oblik i mere ..	JUS U.S4.108

Predlozi standarda urađeni su u Jugoslovenskom zavodu za standardizaciju na osnovu nacrtu predloga dostavljenih od strane Železare Jesenice i »Unioninvesta« iz Sarajeva, kao i materijala iz Nacrta pravilnika o tehničkoj opremi javnih puteva (Savet republičkih i pokrajinskih organizacija za puteve).

Interesenti koji ove predloge nisu primili, mogu se obratiti Jugoslovenskom zavodu za standardizaciju, Beograd, p. fah 933, sa zahtevom da im se predlozi naknadno dostave.

iz oblasti transportne ambalaže

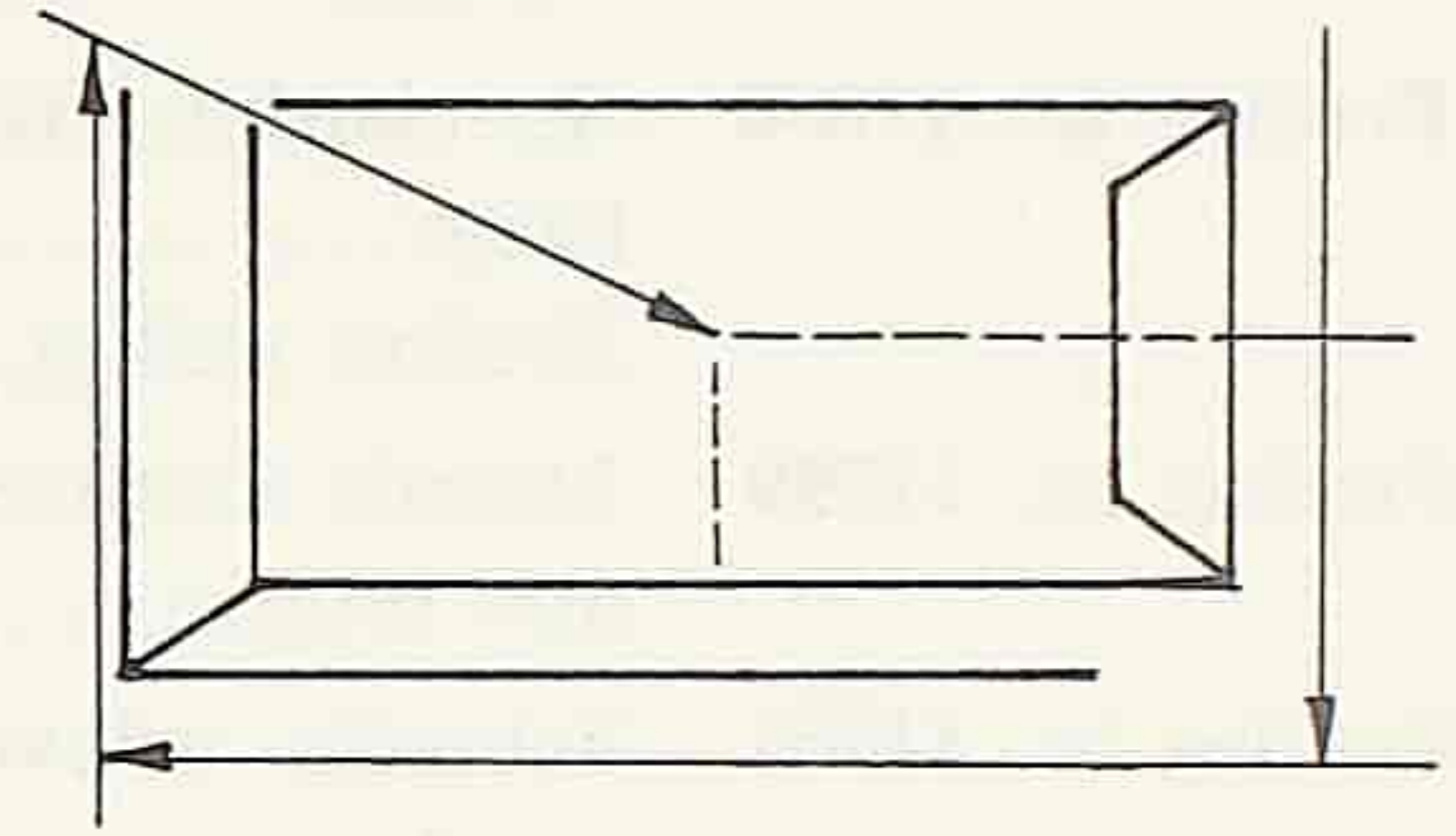
Krajnji rok za dostavljanje primedbi je 1. avgust 1976. godine.

Ovim se stavlja na javnu diskusiju predlog jugoslovenskog standarda:

Predlog br. 11811 Transportna ambalaža. Mere čvrste ambalaže pravougaonog oblika ..... **JUS Z.M0.001**

Predlog je izrađen u Jugoslovenskom zavodu za standardizaciju na osnovu ISO standarda br. 3394 (standard Međunarodne organizacije za standardizaciju). Interesenti koji ovaj predlog nisu primili, mogu se obratiti Jugoslovenskom zavodu za standardizaciju, Beograd, p. fah 933, sa zahtevom da im se predlog naknadno dostavi.

Tekst predloga ovog standarda izaći će u biltenu »Standardizacija« br. 6.

iz oblasti kontenera za transport robe

Krajnji rok za dostavljanje primedbi je 1. avgust 1976. godine.

Ovim se stavljaju na javnu diskusiju sledeći predlozi standarda:

Predlog br. 11812 Tehnički uslovi i ispitivanje kontenera serije 1. Deo III: Tank konteneri za tečnost i gasove. **JUS Z.M8.003**

Predlog br. 11813 Tehnički uslovi i ispitivanja kontenera serije 1. Deo VII: Konteneri za vazdušni transport .. **JUS Z.M8.007**

Predlog br. 11814 Konteneri serije 1 za opštu upotrebu. Minimalne unutrašnje dimenzije ..... **JUS Z.M1.010**

Predlozi standarda urađeni su od strane stručnjaka Jugoslovenske zajednice za paletizaciju u saradnji sa Jugoslovenskim zavodom za standardizaciju, na osnovu ISO standarda: ISO 1496/III; ISO 1496/VII i ISO 1894 (standardi Međunarodne organizacije za standardizaciju).

Interesenti koji ove predloge nisu primili, mogu se obratiti Jugoslovenskom zavodu za standardizaciju, Beograd, p. fah 933, sa zahtevom da im se predlozi naknadno dostave.

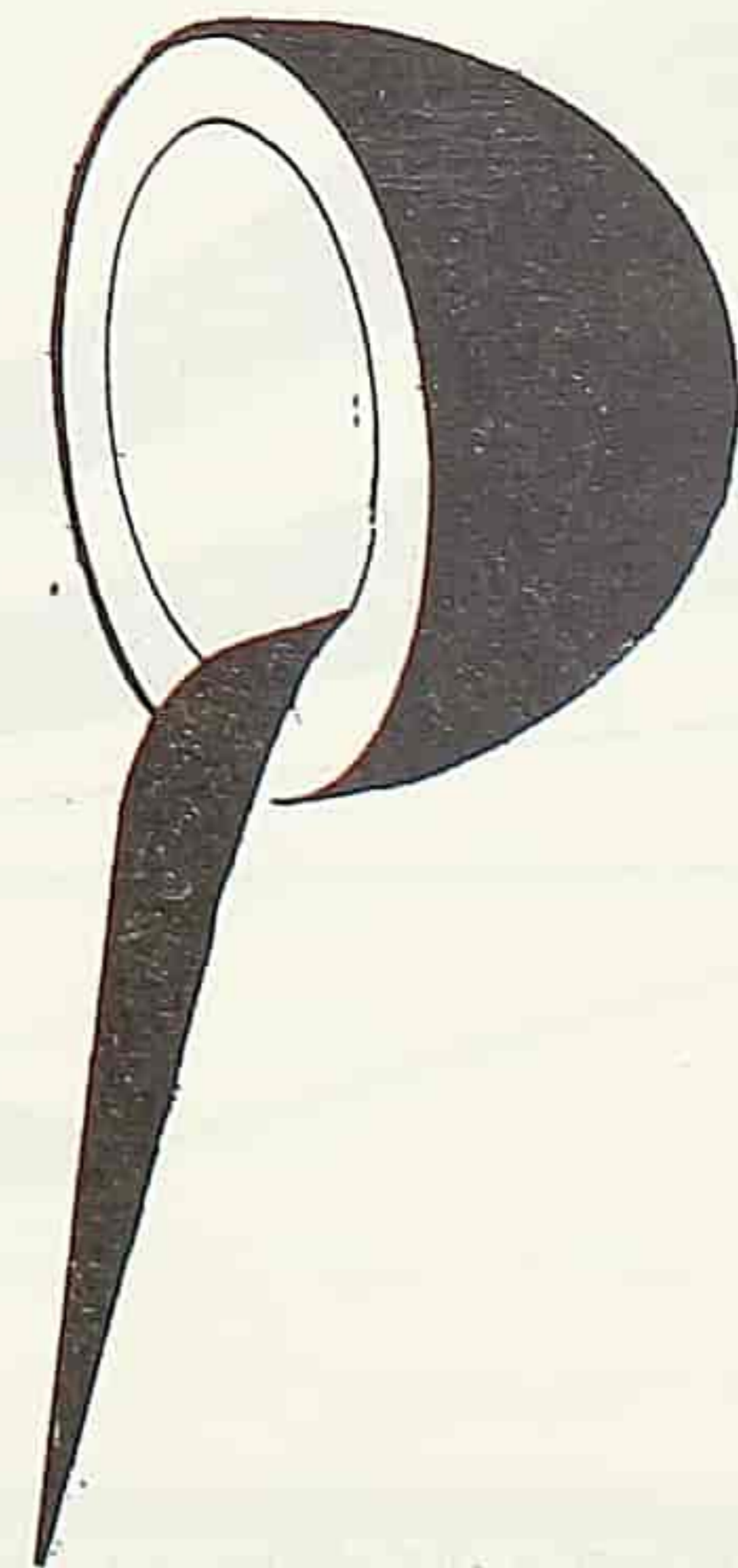
iz oblasti ferolegura

Krajnji rok za dostavljanje primedbi 15. septembar 1976.

Ovim se stavlja na javnu diskusiju predlog standarda iz oblasti ferolegura i to:

Predlog br. 11866 Uzimanje i priprema uzoraka ferolegura. Termini i definicije ..... **JUS C.B1.100**

Gornji predlog pripremila je Stručna komisija obrazovana od predstavnika proizvođača, potrošača i zainteresovanih ustanova. Predlog je posebno odštampan i dostavljen zainteresovanim licima. Međutim, ukoliko ima još interesenata koji nisu dobili tekstove predloga, oni se mogu obratiti Jugoslovenskom zavodu za standardizaciju, Beograd, Slobodana Penezića-Krcuna 35, sa zahtevom da im se predlozi naknadno dostave.

anotacija predloga pravilnika i tehničkih propisa

---

iz oblasti poljoprivrede

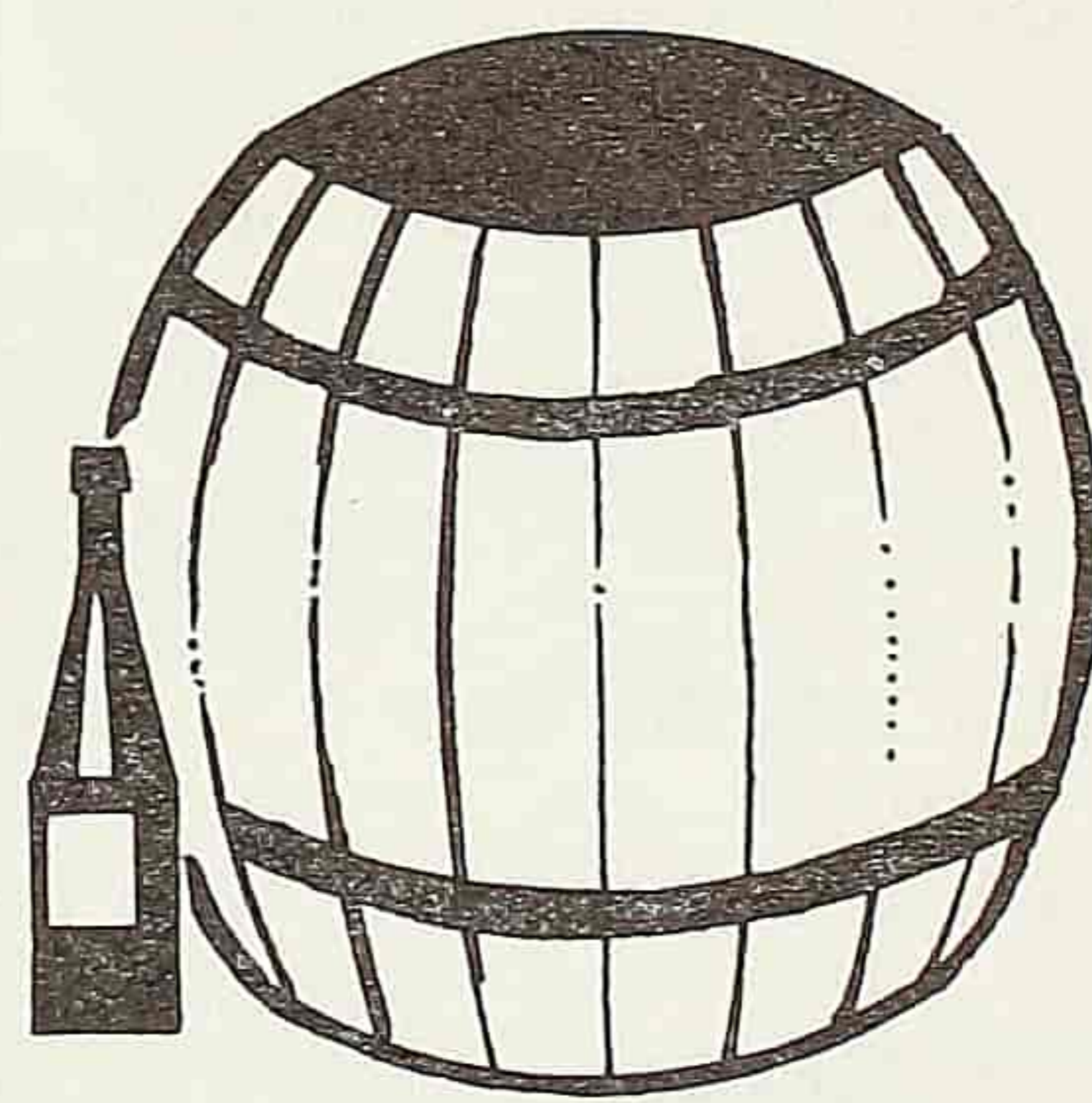
Krajnji rok za dostavljanje primedbi je 1. avgust 1976. godine

Ovim se stavlja na javnu diskusiju

Predlog br. 11835 Nacrt predloga Pravilnika o kvalitetu vina.

Jugoslovenski zavod za standardizaciju je pripremio nacrt predloga i dostavio većem broju saveznih i republičkih organizacija.

Zainteresovane radne organizacije koje ovaj Nacrt Pravilnika nisu dobile mogu se obratiti Jugoslovenskom zavodu za standardizaciju, Beograd, Slobodana Penzića-Krcuna 35, p.p. 933 s zahtevom da im se isti naknadno dostavi.

objavljeni jugoslovenski standardi

»Službeni list SFRJ« br. 57/75 od 5. decembra 1975. god.

JUS B.C1.035	—	Ploče od gipsa obložene kartonom: 1975 Vrste, uslovi kvaliteta i ispitivanje	20,00
JUS B.C1.040	—	„ Uputstvo za ugradnju	32,00
JUS B.C1.045	—	Laki pregradni zidovi od ploča obloženih gipsom. Tehnički uslovi za izradu nosive konstrukcije	32,00

Navedeni standardi obavezni su i stupaju na snagu 1. januara 1976. godine.

»Službeni list SFRJ« br. 59/75 od 19. decembra 1975. god.

JUS B.E4.263	—	Laboratorijsko posuđe i pribor od stakla: 1975 Hladila (kondenzatori) po Dimrotu (Dimrothu) sa normiranim brusom	14,00
JUS B.E4.264	—	„ Hladila (kondenzatori) sa kuglama	10,00
JUS B.E4.265	—	„ Hladila (kondenzatori) sa kuglama sa normiranim 1975 brusom	10,00
JUS B.E4.266	—	„ Hladila (kondenzatori) sa spiralom	10,00
JUS B.E4.410	—	„ Bireta za analizu gasova s trosmernom slavinom, po 1975 Bunteu	10,00
JUS B.E4.420	—	„ Bireta sa ventilom na navoj	10,00
JUS B.E8.096	—	„ Određivanje hidrolitske otpornosti stakla u zrcima na 1975 98 °C	14,00
JUS B.E8.097	—	„ Određivanje hidrolitske otpornosti stakla u zrcima na 1975 121 °C	14,00
JUS B.E8.098	—	„ Određivanje otpornosti stakla prema dejstvu ključalog 1975 vodenog rastvora mešavine alkalija	14,00

Navedeni standardi primenjuju se od 1. februara 1976. godine.

primljiva dokumentacija

međunarodna
standardizacija

dokumentacija ISO

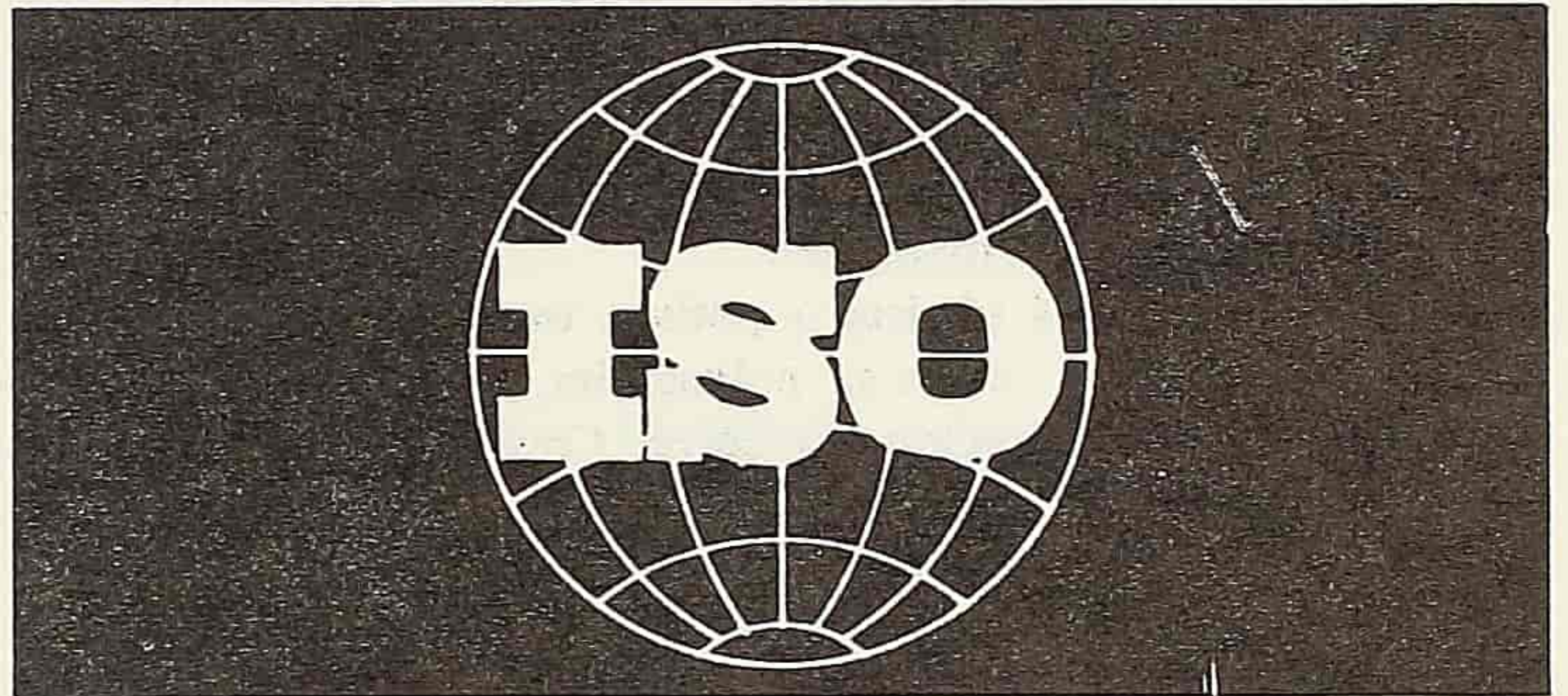
- ISO 1 - ...
- ISO 2 - ...
- ISO 3 - ...
- ISO 4 - ...
- ISO 5 - ...
- ISO 6 - ...
- ISO 7 - ...
- ISO 8 - ...
- ISO 9 - ...
- ISO 10 - ...
- ISO 11 - ...
- ISO 12 - ...
- ISO 13 - ...
- ISO 14 - ...
- ISO 15 - ...
- ISO 16 - ...
- ISO 17 - ...
- ISO 18 - ...
- ISO 19 - ...
- ISO 20 - ...
- ISO 21 - ...
- ISO 22 - ...
- ISO 23 - ...
- ISO 24 - ...
- ISO 25 - ...
- ISO 26 - ...
- ISO 27 - ...
- ISO 28 - ...
- ISO 29 - ...
- ISO 30 - ...
- ISO 31 - ...
- ISO 32 - ...
- ISO 33 - ...
- ISO 34 - ...
- ISO 35 - ...
- ISO 36 - ...
- ISO 37 - ...
- ISO 38 - ...
- ISO 39 - ...
- ISO 40 - ...
- ISO 41 - ...
- ISO 42 - ...
- ISO 43 - ...
- ISO 44 - ...
- ISO 45 - ...
- ISO 46 - ...
- ISO 47 - ...
- ISO 48 - ...
- ISO 49 - ...
- ISO 50 - ...
- ISO 51 - ...
- ISO 52 - ...
- ISO 53 - ...
- ISO 54 - ...
- ISO 55 - ...
- ISO 56 - ...
- ISO 57 - ...
- ISO 58 - ...
- ISO 59 - ...
- ISO 60 - ...
- ISO 61 - ...
- ISO 62 - ...
- ISO 63 - ...
- ISO 64 - ...
- ISO 65 - ...
- ISO 66 - ...
- ISO 67 - ...
- ISO 68 - ...
- ISO 69 - ...
- ISO 70 - ...
- ISO 71 - ...
- ISO 72 - ...
- ISO 73 - ...
- ISO 74 - ...
- ISO 75 - ...
- ISO 76 - ...
- ISO 77 - ...
- ISO 78 - ...
- ISO 79 - ...
- ISO 80 - ...
- ISO 81 - ...
- ISO 82 - ...
- ISO 83 - ...
- ISO 84 - ...
- ISO 85 - ...
- ISO 86 - ...
- ISO 87 - ...
- ISO 88 - ...
- ISO 89 - ...
- ISO 90 - ...
- ISO 91 - ...
- ISO 92 - ...
- ISO 93 - ...
- ISO 94 - ...
- ISO 95 - ...
- ISO 96 - ...
- ISO 97 - ...
- ISO 98 - ...
- ISO 99 - ...
- ISO 100 - ...

primljena dokumentacija

Ovaj pregled sadrži predloge međunarodnih standarda, usvojene međunarodne standarde i drugu važniju dokumentaciju koju je Jugoslovenski zavod za standardizaciju primio od Međunarodne organizacije za standardizaciju (ISO) i Međunarodne elektrotehničke komisije (IEC).

Preporučuje se zainteresovanima da koriste ovu dokumentaciju uvidom, u prostorijama Jugoslovenskog zavoda za standardizaciju, ili po posebnom traženju, putem izrade kopija, a uz obavezu plaćanja troškova reprodukcije.

dokumentacija ISO

- ISO/TC 4 — Kotrljajni ležaji**
Međunarodni standard:
br. 1123 »Koničnovaljčasti ležaji. Serija u inčima. Granične mere zaobljenja.«
- ISO/TC 8 — Brodogradnja**
Predlog međunarodnog standarda:
br. 4001 »Brodogradnja. Unutrašnja plovidba. Uređaji za spasavanje«.
(Rok za primedbe 1. VII 1976.)
- ISO/TC 17 — Čelik**
Predlog međunarodnog standarda:
br. 4945 »Čelik. Određivanje sadržaja azota. Spektrofotometrijska metoda«.
(Rok za primedbe 1. VII 1976.)
- ISO/TC 20 — Aeronautika i kosmonautika**
Međunarodni standard:
br. 1549 »Vazduhoplovi. Precizni topljivi osigurači za vazduhoplove. Tip B«.
- ISO/TC 22 — Drumska vozila**
Međunarodni standard:
br. 3559 »Drumska vozila. Napon u instalaciji za osvetljavanje kod novih vozila opremljenih olovnim akumulatorima«.
Predlog međunarodnog standarda:
br. 4008 »Drumska vozila. Pumpe visokog pritiska. Uslovi ispitivanja«.
(Rok za primedbe 1. VII 1976.)
- ISO/TC 28 — Nafta i proizvodi nafte**
Međunarodni standard:
br. 3733 »Proizvodi nafte i bitumenski materijali.
Određivanje vode. Destilaciona metoda«.
Predlog međunarodnog standarda:
br. 3992 »Voskovi iz nafte. Određivanje penetracije pomoću igle«.
(Rok za primedbe 1. VII 1976.)
- ISO/TC 31 — Gume, naplaci i ventili**
Međunarodni standard:
br. 3324/I: »Pneumatici i naplaci za vazduhoplove. Deo I: Specifikacije«.
- ISO/TC 34 — Poljoprivredni prehrambeni proizvodi**
Međunarodni standardi:
br. 1212 »Jabuke. Uputstvo za uskladištenje na hladnoći«.
Predlozi međunarodnih standarda:
br. 5492/I: »Organoleptička ispitivanja. Rečnik. Deo I«
br. 5524 »Paradajz. Uputstvo za skladištenje«.
(Rok za primedbe 1. VII 1976.)
- ISO/TC 35 — Boje i lakovi**
Međunarodni standardi:
br. 473 »Litopon«
br. 3549 »Cink u prahu za boje«
- ISO/TC 38 — Tekstil**
Međunarodni standard:
br. 3572 »Tekstil. Definicije osnovnih i opštih termina u izradi tkanina«.
Predlozi međunarodnih standarda:
br. 5079 »Tekstil. Hemijska vlakna. Određivanje prekidne sile i izduženja merenjem pojedinačnih vlakana«.
br. 5081 »Tekstil. Tkanine. Određivanje prekidne sile i izduženja (metoda trake)
br. 5082 »Tekstil. Tkanine. Određivanje prekidne sile (metoda čupanja)
(Rok za primedbe 1. VII 1976.)
- ISO/TC 44 — Zavarivanje**
Međunarodni standard:
br. 3581 »Obložene elektrode za ručno električno zavarivanje nerđajućih čelika i drugih sličnih visoko legiranih čelika«.

ISO/TC 45 — Elastomeri i proizvodi na bazi elastomera
Međunarodni standard:

- br. 816 »Vulkanizovana guma. Određivanje jačine cepanja malih epruveta (epruvete po Delftu)
Predlozi međunarodnih standarda:
- br. 976 »Lateks kaučuka. Određivanje pH vrednosti«.
- br. 3994 »Uisna i potisna termoplastična creva sa polimernim ojačanjem«.
- br. 4023 »Gumena creva. Creva za paru. Metode ispitivanja.«
- br. 4648 »Guma vulkanizovana. Određivanje dimenzija epruveta i proizvoda«
- br. 4651 »Tvrdi i meki plastični materijali sa ćelijama (penasti materijali)«
(Rok za primedbe 1. VII 1976.)

ISO/TC 46 — Dokumentacija

Međunarodni standard:

- br. 214 »Dokumentacija. Abstrakti za publikacije i dokumentaciju«

ISO/TC 47 — Hemija

Međunarodni standardi:

- br. 982 »Natrijumhidroksid, tehnički. Određivanje sadržaja sulfata. Gravimetrijska metoda pomoću barijumsulfata«.
- br. 1687 »Natrijum i kalcijum silikati, tehnički. Određivanje gustoće proizvoda u rastvoru na 20 °C. Metoda pomoću hidrometra i piknometra«.
- br. 1690 »Natrijum i kalijum silikati, tehnički. Gravimetrijska metoda na bazi rastvorljivosti«.
- br. 2050 »Kalijumhlorid, tehnički. Određivanje sadržaja kalijuma. Emisiona plamenofotometrijska metoda«.
- br. 3358 »Natrijumtripolifosfat i natrijumpirofosfat, tehnički. Odvajanje stubnom hromatografijom i određivanje različitih oblika fosfata«.

ISO/TC 48 — Laboratorijsko stakleno posuđe i aparati

Predlog međunarodnog standarda:

- br. 384 »Principi konstrukcije i baždanjenja staklenog posuđa za merenje zapremine«.

ISO/TC 50 — Šelak

Predlog međunarodnog standarda:

- br. 55 »Šelak. Specifikacije«.
(Rok za primedbe 1. VII 1976.)

ISO/TC 72 — Tekstilne mašine i pomoćni uređaji

Predlozi međunarodnih standarda:

- br. 481 »Tekstilne mašine i pomoćni uređaji. Valjci osnove. Termini i osnovne mere«.

br. 5245 »Tekstilne mašine i pomoćni uređaji. Cevke za potku. Za automatske tkačke razboje sa prstenom, prečnika glave cevke 27 i 30 mm«.

br. 5246 »Tekstilne mašine i pomoćni uređaji. Cevke za potku, za automatske tkačke razboje, bez prstena, prečnika glave cevke 24 i 27 mm«.

br. 5247 »Tekstilne mašine i pomoćni uređaji. Razboji. Klasifikacija i terminologija«.
(Rok za primedbe 1. VII 1976.)

ISO/TC 79 — Aluminijum i aluminijumske legure

Međunarodni standard:

- br. 794 »Magnezijum i magnezijumove legure. Određivanje sadržaja bakra. Fotometrijska metoda pomoću oksaldihidrovida«.

ISO/TC 91 — Površinski aktivna sredstva

Međunarodni standard:

- br. 457 »Sapun. Određivanje sadržaja hlora. Titrimetrijska metoda«.

ISO/TC 94 — Lična zaštitna sredstva

Predlog međunarodnog standarda:

- br. 4007 »Lična zaštitna sredstva za oči. Terminologija. (Rok za primedbe 1. VII 1976.)

ISO/TC 97 — Računske mašine i obrada informacija

Međunarodni standard:

- br. 3407 »Obrada informacija. Kasete za magnetne trake širine 3.81 mm (0.150 in) za razmenu informacija za 32 bita po mm (800 bita po inču), pri faznoj modulaciji«.

ISO/TC 99 — Polupreradevine od drveta

Međunarodni standard:

- br. 2036 »Drvo za proizvodnju parketa. Simboli za označavanje prema klasama«.

ISO/TC 101 — Transporteri i elevatori

Predlozi međunarodnih standarda:

- br. 1819 »Oprema za kontinuirani transport. Propisi bezbednosti. Opšta pravila«.
- br. 5028 »Oprema za kontinuirani transport rasutog materijala. Instalacije za pneumatski transport. Propisi bezbednosti«.
- br. 5029 »Oprema za kontinuirani transport rasutog materijala. Oprema za uskladištenje pri pneumatskom transportu. Propisi bezbednosti.

- br. 5030 »Oprema za kontinuirani transport. Pokretne usisne cevi koje koriste pri pneumatskom transportu. Propisi bezbednosti«.
- br. 5031 »Oprema za kontinuirani transport rasutog materijala. Spojnice i creva koja se koriste u pneumatskom transportu. Propisi bezbednosti«.
- br. 5032 »Oprema za kontinuirani transport rasutog materijala. Obrtni dodavači koji se koriste u pneumatskom transportu. Propisi bezbednosti«.
- br. 5033 »Oprema za kontinuirani transport. Rotacioni bubnjasti dodavači i rotacioni koritasti dodavači«.
- br. 5034 »Oprema za kontinuirani transport rasutog materijala. Poluautomatska kašika (skreperska kašika). Propisi bezbednosti«.
- br. 5035 »Oprema za kontinuirani transport. Mašine za zabacivanje rasutog materijala. Propisi bezbednosti«.
- br. 5036 »Oprema za kontinuirani transport. Vertikalni pužni transporter. Propisi bezbednosti«.
- br. 5037 »Oprema za kontinuirani transport za jedinične terete. Transporteri sa pričvršćenim letvama (metalne ili drvene) sa horizontalnom osovinom«.
- br. 5038 »Oprema za kontinuirani transport za jedinične terete. Transporteri sa pokretnim letvama (metalne ili drvene), sa horizontalnom osovinom. Propisi bezbednosti«.
- br. 5039 »Oprema za kontinuirani transport, za jedinične terete. Dvo-lančani transporteri sa nosačima i guračima. Propisi bezbednosti«.
- br. 5040 »Oprema za kontinuirani transport, za jedinične terete. Transporter sa valjcima (sa pozitivnim ili frakcionim pogonom). Propisi bezbednosti«.
- br. 5041 »Oprema za kontinuirani transport za jedinične terete. Lančani transporteri za pojedinačne terete.«
- br. 5042 »Oprema za kontinuirani transport za jedinične terete. Lančani transporteri sa letvicama. Propisi bezbednosti«.
- br. 5043 »Oprema za kontinuirani transport za jedinične terete. Pločasti (kružni) transporteri. Propisi bezbednosti«.
(Rok za primedbe 1. VII 1976.)
- ISO/TC 106 — Materijali i proizvodi za zubarstvo**
Međunarodni standard:
br. 1797 »Zubarske burgije i glodala. Priključne mere.«
- ISO/TC 113 — Merenje protoka tečnosti u otvorenim kanalima**
Predlozi međunarodnih standarda:
br. 4363 »Merenje protoka tečnosti u otvorenim kanalima. Metode merenja sedimenta u suspenziji. Metoda merenja lebdećeg napona«.
br. 4364 »Merenje protoka tečnosti u otvorenim kanalima. Uzimanje uzoraka iz vučenog nanosa«.
(Rok za primedbe 1. VII 1976.)
- ISO/TC 131 — Hidraulični sistemi i njihovi organi**
Predlog međunarodnog standarda:
br. 4021 »Hidraulični sistemi i njihovi organi. Analiza zagađenja česticama. Uzimanje uzoraka fluida iz instalacije u radu«.
- ISO/TC 134 — Veštačko đubrivo**
Predlog međunarodnog standarda:
br. 5316 »Veštačko đubrivo. Ekstrakcija u vodi rastvorenog fosforpentoksida (P)
(Rok za primedbe 1. VII 1976.)
- ISO/TC 138 — Cevi i fitinzi od plastičnih masa za transport fluida**
Predlozi međunarodnih standarda:
br. 4449 »Cevi od neplastificiranog polivinilhlorida (PVC). Određivanje longitudinalnog povratnog izduženja. Ispitivanje u sušnici.«
br. 4453 »Polietilenske cevi (PE). Određivanje longitudinalnog povratnog izduženja. Ispitivanje u sušnici«.
(Rok za primedbe 1. VII 1976.)

kalendar zasedanja

Kalendar zasedanja tehničkih komiteta, potkomiteta i drugih organa međunarodnih organizacija: Međunarodne organizacije za standardizaciju (ISO) i Međunarodne elektrotehničke komisije (IEC).

U ovoj rubrici objavljujemo nova sazvana i planirana zasedanja prema informacijama iz Biltena ISO i Biltena IEC, koja u prethodnim biltenima »Standardizacija« nisu objavljena.

Planirana zasedanja označena su znakom.* Datumi i mesta ovih zasedanja biće naknadno definitivno određeni.

Zainteresovana preduzeća, organizacije i ustanove, koji žele da na svoj teret pošalju svoje stručnjake na neko od ovih zasedanja treba da se obrate Jugoslovenskom zavodu za standardizaciju Beograd, Slobodana Penezića-Krcuna 35 radi dobijanja potrebnih objašnjenja i uputstava.

Za učešće na zasedanju ISO i IEC potrebno je pismeno ovlašćenje Jugoslovenskog zavoda za standardizaciju, pošto je JZS u tim organizacijama učlanjen u ime naše zemlje.

kalendar zasedanja ISO

ISO

1976

Jun

2—3	Talin	ISO/TC 68/SC 2	— Standardizacija u oblasti bankarstva. Bankarske operacije.
2—4	Pariz	*ISO/TC 28 SC 4	— Nafta i proizvodi nafte. Klasifikacije i specifikacije.
2—4	Cirih	*ISO/TC 107 SC 1	— Metalne i druge neorganske prevlake. Terminologija.
3—4	Đenova	*ISO/TC 8 SC 15	— Brodogradnja. Primena računskih mašina u brodogradnji.
7—8	Italija	*ISO/TC 107/SC 2	— Metalne i druge neorganske prevlake. Principi kontrole i koordinacije metode ispitivanja.
7—9	Njujork	*ISO/TC 34/SC 15	— Poljoprivredni prehrambeni proizvodi. Kafa.
7—11	Tokio	*ISO/TC 17 SC 3	— Čelik. Konstrukcioni čelici.
8—9	SAD	*ISO/TC 22/SC 5	— Drumska vozila. Ispitivanje motora.
8—10	Pariz	*ISO/TC 28	— Nafta i proizvodi nafte.
8—10	Italija	*ISO/TC 107/SC 7	— Metalne i druge neorganske prevlake. Ispitivanje korozije metalnih prevlaka.
9—11	Berlin	*ISO/TC 44/SC 6	— Varenje. Oprema za elektrootporno zavarivanje.
10—11	Italija	*ISO/TX 107/SC 3	— Metalne i druge neorganske prevlake. Elektrolitičke prevlake.
10—11	London	*ISO/TC 131/SC 9	— Hidraulični sistemi i njihovi organi. Instalacije i sistemi
15—16	Hag	ISO/TC 8/SC 1	— Brodogradnja. Korito, armatura za korito i uređaj na palubi.
15—16	Turin	*ISO/TC 22 SC 3	— Drumska vozila. Električne veze.
15—18	Atina	ISO/TC 77	— Azbestcementni proizvodi.
16 i 18	Beč	*ISO/TC 131/SC 3	— Hidraulični sistemi i njihovi organi. Cilindri.
21—22	Stokholm	*ISO/TC 1/SC 3	— Navoji. Navoji specijalnih oblika.
21—24	Pariz	*ISO/TC 38/SC 11	— Tekstil. Etiketiranje u cilju davanja uputstava o održavanju tekstilnih proizvoda.
21—25	Ankara	*ISO/TC 52/SC 1	— Hermetičke limenke za životne namirnice. Limenke za opštu upotrebu.

21—25	Pariz	*ISO/TC 97/SC 1	— Računske mašine i obrada informacija. Terminološki rečnik.
22—23	Beč	*ISO/TC 131/SC 6	— Hidraulični sistemi i njihovi organi. Fluidi i kontrola zagađenja.
23—24	Stokholm	*ISO/TC 1	— Navoji
23—25	Ženeva	*EXCO	— Izvršni komitet
24—25	Pariz	*ISO/TC 43/SC 2	— Akustika. Akustika u zgradarstvu.
24—25	Beč	*ISO/TC 131/SC 8	— Hidraulični sistemi i njihovi organi. Ispitivanje delova.
28—30	London	*ISO/TC 27/SC 3	— Čvrsta mineralna goriva. Koks.
	Štokholm	*ISO/TC 6/SC 2	— Papir, karton i celulozna pulpa. Metode ispitivanja i uslovi za kvalitet papira i kartona.
	Španija	*ISO/TC 20/SC 2	— Aeronautika i kosmonautika. Zakovice za avijaciju.
		*ISO/TC 20/SC 4	— Aeronautika i kosmonautika. Vijčana roba za letelice
		*ISO/TC 23/SC 1	— Poljoprivredne mašine i traktori. Terminologija.
	Pariz	*ISO/TC 23/SC 6	— Poljoprivredne mašine i traktori. Oprema za zaštitu letine.
	Pariz	*ISO/TC 23/SC 10	— Poljoprivredne mašine i traktori. Oprema za transport i manipulaciju.
	Pariz	*ISO/TC 28/SC 1	— Nafta i proizvodi nafte. Terminologija.
		*ISO/TC 30/SC 4	— Merenje protoka tečnosti u zatvorenim kanalima. Metode registrovanja obeleživača.
		*ISO/TC 30/SC 5	— Merenje protoka tečnosti u zatvorenim kanalima. Elektromagnetni merači protoka.
	Talin	*ISO/TC 68/SC 1	— Standardizacija u oblasti bankarstva. Izmena bankarskih podataka.
	Keln	*ISO/TC 83/SC 2	— Gimnastičke sprave i sportska oprema. Kamping.
		*ISO/TC 94/SC 11	— Lična zaštitna sredstva. Zaštitna odeća i oprema. Odeća za zaštitu od dejstva hemijskih proizvoda.
	Nemačka	*ISO/TC 118/SC 1	— Kompresori, pneumatski alati i mašine. Turbokompresori.
		*ISO/TC 134/SC 2	— Veštačka đubriva. Uzimanje uzoraka.
		*ISO/TC 137	— Sistemi veličina, označavanja i obeležavanja obuće.
		*ISO/TC 150/SC 1	— Implantati za hirurgiju. Ortopedska hirurgija.
		*ISO/TC 155/SC 2	— Nikal i niklove legure. Kovani i liveni nikal i niklove legure.

II Kvartal

		*ISO/TC 29/SC 2	— Sitan alat. Burgije.
		*ISO/TC 29/SC 3	— Sitan alat. Razvrtači.
	Nemačka	*ISO/TC 31/SC 5	— Gume, naplaci i ventili. Gume i naplaci za poljoprivredne mašine.
	London	*ISO/TC 33/SC 2	— Vatrostalni materijal. Metode fizičkog ispitivanja.
	London	*ISO/TC 33/SC 3	— Vatrostalni materijal. Dimenzije.
	Ankara (Teheran)	*ISO/TC 34/SC 13	— Poljoprivredni prehrambeni proizvodi. Isušeno voće i povrće.
		*ISO/TC 41/SC 1	— Remenice i remenje (uključivši klinasto remenje). Klinasti remeni i remenice za njih.
	Keln	*ISO/TC 123/SC 3	— Klizna ležišta. Dimenzije i tolerancije.

Juli

	Otava	*ISO/TC 154	— Dokumenti, osnovni podaci u administraciji, trgovini i industriji.
--	-------	-------------	--

Avgust

24—25	Filadelfija	*ISO/TC 83/SC 4	— Gimnastičke sprave i sportska oprema. Skije.
26—27	Filadelfija	*ISO/TC 83/SC 3	— Gimnastičke sprave i sportska oprema. Vezovi za skije.

Septembar

1— 3	Berlin	*ISO/TC 20/SC 10	— Aeronautika i kosmonautika. Cevi, cevne spojke i odgovarajuće zaptivke za vazduhoplove.
6— 8	Ženeva	*ISO/TC 34/SC 7	— Poljoprivredno prehrambeni proizvodi. Mirođije i začini.

6—10	London	*ISO/TC 20	— Aeronautika i kosmonautika.
9—10	Ženeva	*ISO/TC 34/SC 8	— Poljoprivredno prehrambeni proizvodi. Čaj.
9—10	London		— ISO potrošački forum.
13	Ženeva	*ISO/TC 34	— Poljoprivredno prehrambeni proizvodi.
13	Ženeva	ISCA	— Međunarodna organizacija za pitanja potrošača.
13—14	Oslo	*ISO/TC 8/SC 13	— Brodogradnja. Koordinacija dimenzija za brodski smeštaj.
13—17	London	*ISO/TC 17	— Čelik.
13—17	Berlin	*ISO/TC 97/SC 11	— Računske mašine i obrada informacija. Magnetne trake za računare.
14—15	Ženeva	*TD 2	— Poljoprivreda.
15—17	Oslo	*ISO/TC 8/SC 8	— Brodogradnja. Brodska okna.
16—17	Ženeva	*CERTICO	— Komitet za certifikaciju.
16—17	Ženeva	*INFSCO	— Stalan komitet za proučavanje naučne i tehničke informacije iz oblasti standardizacije.
18—26	Otava	*ISO/TC 61	— Plastične mase.
20	Berlin	*ISO/TC 62	— Merila za limove i žicu.
20—21	Oslo	*ISO/TC 25/SC 3	— Liveno gvožđe. Sivo liveno gvožđe.
30 i 23	London	*ISO/TC 108/SC 1	— Mehanički udari i vibracije. Uravnotežavanje mašine za uravnotežavanje.
20 i 24	London	*ISO/TC 108	— Mehanički udari i vibracije.
20—24	Berlin	*ISO/TC 26	— Bakar i bakarne legure.
20—24	Ženeva	*GA	— Generalna skupština.
20—24	Filadelfija	*ISO/TC 121	— Oprema za anesteziju i aparati za disanje za medicinsku upotrebu.
„	„	*ISO/TC 121/SC 1	— Oprema za anesteziju i aparati za disanje za medicinsku upotrebu. Spojnice za aparate za anesteziju.
„	„	*ISO/TC 121/SC 2	— Oprema za anesteziju i aparati za disanje za medicinsku upotrebu. Endotrahealne tube i drugi pribori.
„	„	*ISO/TC 121/SC 3	— Oprema za anesteziju i aparati za disanje za medicinsku upotrebu. Aparati za disanje.
„	„	*ISO/TC 121/SC 4	— Oprema za anesteziju i aparati za disanje za medicinsku upotrebu. Terminologija.
„	„	*ISO/TC 121/SC 6	— Oprema za anesteziju i aparati za disanje za medicinsku upotrebu. Sistemi cevi za udisanje gasova.
21—22	Ženeva	*ISO/Council	— Savet.
21—22	Frankfurt	*ISO/TC 22/SC 20	— Drumska vozila. Označavanje vozila.
21—22	Ženeva	*DEVCO	— Komitet za razvoj.
21—22	Ženeva	*REMCO	— Referentni materijali.
23—25	Frankfurt	*ISO/TC 22/SC 6	— Drumska vozila. Težine i dimenzije.
	Bugarska	*ISO/TC 2	— Vijci, navrtke i pribor.
	London	*ISO/TC 20	— Aeronautika i kosmonautika.
		*ISO/TC 20/SC 3	— Aeronautika i kosmonautika. Simboli za mehaniku leta.
	London	*ISO/TC 20/SC 6	— Aeronautika i kosmonautika. Standardna atmosfera.
	Birmingem	*ISO/TC 39	— Mašine alatke
	SAD	*ISO/TC 97/SC 2	— Računske mašine i obrada informacija. Skupovi znakova i kodiranje.
		*ISO/TC 97/SC 12	— Računske mašine i obrada informacija. Magnetne trake za registrovanje merenja.
		*ISO/TC 108/SC 2	— Mehanički udari i vibracije. Merenje i određivanje mehaničkih udara i vibracija koji se odnose na mašine, drumska vozila i konstrukcije.
	Italija	*ISO/TC 108/SC 4	— Mehanički udari i vibracije. Izlaganje čoveka mehaničkim vibracijama i udarima.
	SSSR	*ISO/TC 132	— Ferolegure.
		*ISO/TC 153/SC 1	— Ventili za opštu upotrebu. Konstruisanje, označavanje i ispitivanje.

Septembar/Oktobar

30—9	Barcelona	*ISO/TC 45	— Elastomeri i proizvodi na bazi elastomera
		*ISO/TC 164	— Mehaničko ispitivanje metala.

III Kvartal

*ISO/TC 21/SC 2 — Vatrogasna oprema. Pokretni aparati za gašenje požara.

Oktoabar

6—8	Detroit	*ISO/TC 22/SC 9	— Drumska vozila. Dinamika vožnje i ponašanje na putu.
6—8	London	*ISO/TC 27	— Čvrsta mineralna goriva.
18—19	London	*ISO/TC 95/SC 6	— Kancelarijske mašine. Mašine za obradu, opšte i druge specijalne mašine.
19—22	Filadelfija	*ISO/TC 91	— Površinski aktivna sredstva.
26—28	Finska	*ISO/TC 23/SC 15	— Poljoprivredne mašine i traktori. Traktori i šumska mehanizacija.
	Engleska	*ISO/TC 30/SC 7	— Merenje protoka tečnosti u zatvorenim kanalima. Merenje protoka.
	Pariz	*ISO/TC 31/SC 3	— Gume, naplaci i ventili. Gume i naplaci za automobile motocikle i skutere.
	Pariz	*ISO/TC 31/SC 4	— Gume, naplaci i ventili. Gume i naplaci za kamione i autobuse.
	Birmingem	*ISO/TC 39/SC 2	— Mašine alatke. Uslovi ispitivanja.
	Vašington	*ISO/TC 95/SC 7	— Kancelarijske mašine »Kreditne karte« i identifikacija karata.
	Pariz	*ISO/TC 106	— Materijal i proizvodi za zubarstvo
	Majami	*ISO/TC 111	— Lanci za dizanje, njihove spojke i pribor.
	Majami	*ISO/TC 111/SC 1	— Lanci za dizanje, njihove spojke i pribor. Lanci.
	Majami	*ISO/TC 111/SC 2	— Lanci za dizanje, njihove spojke i pribor. Kuke.
	Majami	*ISO/TC 111/SC 3	— Lanci za dizanje, njihove spojke i pribor. Pribor.
	Majami	*ISO/TC 111/SC 4	— Lanci za dizanje, njihove spojke i pribor. Materijal.
	Berlin	*ISO/TC 114	— Časovničarstvo.
	Berlin	*ISO/TC 114/SC 3	— Časovničarstvo. Časovnici otporni na vodu.
	SAD	*ISO/TC 150	— Implanti za hirurgiju.

Novembar

9—10	Frankfurt	*ISO/TC 22/SC 2	— Drumska vozila. Kočni sistem, oprema i mehaničke veze.
16—17	Pariz	*ISO/TC 31/SC 9	— Gume, naplaci i ventili. Ventili i zračnice.
24—25	Engleska	*ISO/TC 22/SC 7	— Drumska vozila. Uređaj za ubrizgavanje i prečistači goriva.
	Prag	*ISO/TC 20/SC 8	— Aeronautika i kosmonautika. Terminologija aeronautike i kosmonautike.
	Danska	*ISO/TC 147	— Čistoća vode.
	Danska	*ISO/TC 147/SC 1	— Čistoća vode. Terminologija.
	Danska	*ISO/TC 147/SC 2	— Čistoća vode. Fizičke, hemijske, biohemijske metode.
		*ISO/TC 155/SC 3	— Nikal i niklove legure. Metode analiza za rafinisani nikal.

Decembar

1—8	SAD	*ISO/TC 131/SC 4	— Hidraulični sistemi i njihovi organi. Otvori, fitinzi, cevi, savitljive cevi.
„	„	*ISO/TC 131/SC 7	— Hidraulični sistemi i njihovi organi. Elementi za zaptivanje.
„	„	*ISO/TC 131/SC 9	— Hidraulični sistemi i njihovi organi. Instalacije i sistemi.
„	„	*ISO/TC 20/SC 4	— Aeronautika i kosmonautika. Vijčana roba za letelice.

IV Kvartal

	SSSR	*ISO/TC 4	— Kotrljajni ležaji.
		*ISO/TC 4/SC 5	— Kotrljajni ležaji. Igličasti ležaji.
		*ISO/TC 18/SC 1	— Cink i cinkove legure. Metode analiza.
		*ISO/TC 20/SC 5	— Aeronautika i kosmonautika. Klimatski i radni uslovi za avionsku opremu.
		*ISO/TC 21/SC 3	— Vatrogasna oprema. Otkrivanje požara i alarmni sistemi.
	Japan	*ISO/TC 28/SC 2	— Nafta i proizvodi nafte. Dinamička merenja proizvoda nafte.
	Japan	*ISO/TC 28/SC 5	— Nafta i proizvodi nafte. Merenje prirodnih tečnih gasova.

Berlin	*ISO/TC 72/SC 1	— Tekstilne mašine i pomoćni uređaji. Mašine, uređaji za pripremu vlakana za pređenje, pređenje i istežanje.
Berlin	*ISO/TC 72/SC 2	— Tekstilne mašine i pomoćni uređaji. Mašine i uređaji za namotavanje i pripremu materijala za tkanje.
Japan	*ISO/TC 79	— Laki metali i njihove legure.
	*ISO/TC 79/SC 2	— Laki metali i njihove legure. Anodni aluminijum.
	*ISO/TC 81	— Jedinstveni nazivi za pesticide.
Italija	*ISO/TC 97/SC 8	— Računske mašine i obrada informacija. Numeričko upravljanje mašinama.
	*ISO/TC 118/SC 3	— Kompresori, penumatski alati i mašine. Pnumatski alati i mašine.
	*ISO/TC 119/SC 1	— Materijali i proizvodi metalurgije praha. Terminologija.
	*ISO/TC 119/SC 2	— Materijali i proizvodi metalurgije praha. Metode uzimanja uzoraka i ispitivanja praha (Uključujući praškove za tvrde metale).
	*ISO/TC 119/SC 3	— Materijali i proizvodi metalurgije praha. Metode uzimanja uzoraka i ispitivanje proizvoda od sinterovanog metala (izuzev od tvrdih metala).
	*ISO/TC 119 SC 4	— Materijali i proizvodi metalurgije praha. Metode uzimanja uzoraka i ispitivanja tvrdih metala.
	*ISO/TC 119/SC 5	— Materijali i proizvodi metalurgije praha. Sinterovani metalni materijali (izuzev tvrdih metala).
	*ISO/TC 125	— Prostorije i uslovi za ispitivanja.
	*ISO/TC 129/SC 1	— Aluminijske rude. Uzimanje uzoraka.
Nju Delhi	*ISO/TC 149	— Bicikli, tricikli i motocikli.
Nju Delhi	*ISO/TC 149/SC 1	— Bicikli, tricikli i motocikli. Metode ispitivanja i referentni kriterijumi za bicikle i njihove sklopove.
Nju Delhi	*ISO/TC 149/SC 2	— Bicikli, tricikli i motocikli. Standardizacija mera elementata, ispitivanja i kriterijumi o elementima i podsklopovima.
	*ISO/TC 157	— Sredstva za kontrolu rađanja.

Podaci za nepoznat mesec

	*ISO/TC 5/SC 3	— Metalne cevi i fitinzi. Cevi od negvođenih metala.
Nemačka	*ISO/TC 8/SC 3	— Brodogradnja. Brodske elise.
	*ISO/TC 10/SC 5	— Tehnički crteži. Kotiranje i tolerancije.
	*ISO/TC 15	— Spojnice,
	*ISO/TC 17/SC 5	— Čelik. Uzimanje uzoraka i opšti tehnički uslovi isporuke.
Pariz	*ISO/TC 17/SC 11	— Čelik. Čelični odlivci.
	*ISO/TC 23/SC 2	— Poljoprivredne mašine i traktori. Opšta ispitivanja.
	*ISO/TC 29	— Sitan alat.
	*ISO/TC 30/SC 3	— Merenje protoka tečnosti u zatvorenim kanalima. Ispitivanje oblasti brzina.
	*ISO/TC 38/SC 7	— Tekstil. Užarije i proizvodi od užadi i kanapa.
	*ISO/TC 38/SC 11	— Tekstil. Etiketiranje u cilju davanja uputstava o održavanju tekstilnih proizvoda.
	*ISO/TC 44/SC 10	— Varenje. Unifikacija tehničkih propisa u tehnici varenja metala.
SSSR	*ISO/TC 57/SC 1	— Metrologija i karakteristika površina. Instrumenti i naprave za merenje rapavosti površina.
	*ISO/TC 60	— Zupčanici.
	*ISO/TC 62	— Merila za limove i žicu.
	*ISO/TC 67/SC 6	— Materijal i oprema za industriju nafte i prirodnog gasa. Merenje i kontrola navoja.
	*ISO/TC 72/SC 4	— Tekstilne mašine i pomoćni uređaji. Mašine i uređaji za bojenje i doradu (oplemenjivanje bojenja, beljenja, štampanja).
	*ISO/TC 73/SC 4	— Pitanja široke potrošnje. Nožarstvo.
	*ISO/TC 86/SC 5	— Rashladni uređaji. Konstrukcija i ispitivanje rashladnih vitrina i sličnih uređaja za trgovinu.
Nemačka	*ISO/TC 98	— Osnove statističkih proračuna građevinskih konstrukcija.

Nemačka	*ISO/TC 98/SC 1	— Osnove statističkih proračuna građevinskih konstrukcija. Terminologija i simboli.
Nemačka	*ISO/TC 98/SC 2	— Osnove statističkih proračuna građevinskih konstrukcija. Obezbeđenje konstrukcije.
Nemačka	*ISO/TC 98/SC 3	— Osnove statističkih proračuna građevinskih konstrukcija. Opterećenja sile i druga dejstva.
	*ISO/TC 98/SC 4	— Osnove statističkih proračuna građevinskih konstrukcija. Granice deformacija.
	*ISO/TC 107	— Metalne i druge neorganske prevlake.
	*ISO/TC 107/SC 1	— Metalne i druge neorganske prevlake. Terminologija.
	*ISO/TC 110/SC 3	— Vozila unutrašnjeg transporta. Točkovi i točkići za unutrašnji transport.
	*ISO/TC 117	— Industrijski ventilatori.
	*ISO/TC 117/SC 1	— Industrijski ventilatori. Ispitivanje ventilatora.
	*ISO/TC 123/SC 4	— Klizna ležišta. Metode proračuna kliznih ležišta.
	*ISO/TC 136	— Nameštaj.
	*ISO/TC 136/SC 1	— Nameštaj. Metode ispitivanja.
	*ISO/TC 142	— Oprema za prečišćavanje vazduha i gasova.

pregled primljenih važnijih inostranih standarda

Ova rubrika obuhvata pregled važnijih inostranih standarda primljenih u standardoteci Jugoslovenskog zavoda za standardizaciju. Stručnjaci, zainteresovane ustanove i preduzeća mogu da koriste ove standarde u samoj standardoteci Zavoda ili da izvrše nabavku. Za sva obaveštenja obratiti se Jugoslovenskom zavodu za standardizaciju — Standardoteka, Beograd, Slobodana Penezića-Krcuna br. 35.

BDS — Bugarska
BS — Vel. Britanija
ONORM — Austrija
PN — Poljska
TGL — Demokratska Republika Nemačka

DK 001.4:621.86+001.4:621.868/.869:629.4

BS 3810 Part 9/75 Glossary of terms used in. Materials handling Part 9. Terms used in connection with rail transport

DK 001.8:678.5/.8:537.311.3

BS 4618 Section 2.3/75 The presentation of plastics design data. Part 2. Electrical properties. Section 2.3 Volume resistivity

DK.025.45:72

BS 1000 (72)/75 Universal Decimal Classification. English full edition. Fourth international edition. FID publication no. 179. UDC 72 Architecture

DK 546.19.062

PN C-04511/75 Analiza chemiczna. Oznaczenie malych zawartosci arsenu

DK 546.72.062

PN C-04521/75 „ Oznaczenie malych zawartosci zelaza metoda kolorometryczna z zastosowaniem batofenantroling

DK 614.8+389.6:025.41

TGL 30000/03/75 Gesundheits- und Arbeitsschutz Brandschutz. Klassifizierung der Grundlagenstandards. Standardkomplex 2, Faktoren arbeitsbedingter Gefährdungen und Erschwernisse

DK 614.841.322:620.1:699.81:69.024

BS 476 Part 3/75 Fire tests on building materials and structures. Part 3. External fire exposure roof test

DK 615.32

BDS 8076/75 Lista ot leska — suhi
BDS 8079/75 Cvetove ot slez suhi

DK 62-777:629.11.018.81

TGL 15653(01)75 Kennzeichenschilder für Kraftfahrzeuge und Anhängfahrzeuge. Abmessungen und Hauptkennwerte

DK 621.181:621.186.3:621.643.22/.23

BS 806/75 Ferrous pipes and piping installations for and in connection with land boilers

DK 621.22+621.5.004.1

TGL 20700/75 Hydraulik und Pneumatik. Geräte und Baugruppen. Allgemeine technische Forderungen

DK 621.315.542/57:621.11

TGL 23409/11/75 Elektrische Ausrüstung für Straßenfahrzeuge. Schalter Manuell und Mechanisch Betätigt. Drehschalter G

DK 621.316.3.025-758-038

BS 5227/75 A.C. metal-enclosed switchgear and controlgear of rated voltage above 1 kV and up to and including 72.5 kV

DK 621.319.4

TGL 200-8267/75 Kondensatoren. Mittelfrequenz-Kondensatoren. Begriffe, Allgemeine Technische Forderungen, Prüfung und Lieferung

DK 621.372.8-238:621.643.412:621.882:620.1

BS 9240/75 Flanges, fastenings and accessories of assessed quality for waveguide tubing and components: Generic data and methods of test

- DK 621.384.124
TGL 29728/75 Magnete aus oxidischen hartmagnetischen Sinterwerkstoffen. Begriffe. Allgemeine Technische Forderungen Prüfung Lieferung
- DK 621.43.038
TGL 12377/04/75 Einspritzanlagen für Dieselmotoren Begriffe, Zeichen, Einheiten. Spritzversteller
- TGL 12377/06/75 „ Kupplungen
- DK 621.651—127.001.4
621.225.7.001.4
TGL 10877/75 Hydraulik. Axialkolbenpumpen und -Motoren Prüfvorschrift
- DK 621.643.24-987:669.3:621.642
BS 1306/75 Copper and copper alloy pressure piping systems
- DK 621.671
BS 5257/75 Horizontal end-suction centrifugal pumps (16 bar)
- DK 621.8.032
TGL 12652/75 Hydrodynamische Kraftübertrager. Begriffe. Zeichen. Einheiten
- DK 621.868.27
TGL 20694/75 Flurförderzeuge mit Fahrtrieb. Fahrersitz-Gabelstapler. Einsatzbedingungen Arbeitsschutz- und Brandschutzforderungen
- DK 621.869.821:621.869.823-182.63
ÖNORM A 5315/76 Zusammenlegbares Aufsetzgitter aus Stahl zu Flachpalette ÖNORM A 5300
- DK 624.131.2
ÖNORM B 4400/76 Erdbau und Grundbau. Bodenklassifikation für bautechnische Zwecke und Methoden zum Erkennen von Bodengruppen
- DK 628.3:576.8:616-093
PN C-04615/00-75 Woda i scieki. Badania mikrobiologiczne. Postanowienia ogolne i zakres normy
- PN C-04615/02-75 „ Oznaczenie ogolnej liczby bakterii metoda bezposredniego liczenia pod mikroskopem
- PN C-04615/03-75 „ Oznaczenie liczby bakterii metoda plytkowa
- PN C-04615/17-75 „ Oznaczenie liczby bakterii proteolitycznych metoda Frazia
- DK 628.313
PN C-04620/13-75 „ Pobieranie probek. Pobieranie probek sciekow z urzadzen technologicznych
- DK 628.517.2:534.612:629.122
ÖNORM S 5022/76 Messung der Lärmemission von Wasserfahrzeugen auf Binnengewässern
- DK 629.12.015.64:672.611-181
BS MA 70:Part 1/75 Dimensions of anchor chain cables. Part 1. Stud-link anchor chain cables
- DK 629.12.011.556.2:621.643.415
BS MA 67/75 Pipe couplings for use in marine pipework systems: summary and application
- DK 629.125.65
BS MA 41/75 Two tonne general purpose davits
- DK 629.7:669.15'26'25'28'292'293-4:669.14.018.4
BS S 152/75 Chromium-cobalt-molybdenum-vanadium-niobium heat-resisting steel billets, bars, forgings and parts (consumable electrode remelted) (1000—1140 MPa) (Cr 10.5, Co 6, Mo 0,8, V 0.2, Nb 0,3)
- DK 631.002.6:543.846
PN A-04018/75 Produkty rolniczo-zywnosciowe. Oznaczenie azotu metoda Kjeldahla i przeliczanie na bialko
- DK 631.223.24.016:637.125:614.48
BS 5226/75 Cleaning and sterilization of pipeline milking machine installations
- DK 631.42
TGL 25418/03-75 Chemische Bodenuntersuchung. Bestimmung des Stickstoffs
- DK 631.841.7
PN C-87011/75 Nawozy sztuczne. Mocznik granulowany 46%
- DK 634.0.5:631.53.04
BS 5236/75 Cultivation and planting of trees in the advanced nursery stock category
- DK 636.92
TGL 28211/75 Kaninchenproduktion. Gewinnung von Kaninchenbocksperma
- TGL 28212/01/75 „ Kaninchenbocksperma frisch
- TGL 28213/75 „ Aufbereitung des Kaninchenbockspermas
- DK 651.712::389.172
ÖNORM A 1001/76 Papierformate

- DK 66.026:621.643:669.71-131
BS 5222:Part 1/75 Aluminium paping systems.
 Part 1. Dimensions, materials
 and construction of components
- DK 66.045.5:624.04
BS 4485:Part 4/75 Water cooling towers. Part 4.
 Structural desing fo coolign
 towers
- DK 661.561
TGL 13639/75 Grundchemikalien. Salpetersäure
 technisch
- DK 661.723:547.412.4
PN C-88025/75 Trojchloroetylen techniczny
- DK 661.844.321
PN C-84103/75 Chlorek barowy techniczny
- DK 662.76:648.336:614.8
BS 5258:Part 3/75 Safety of domestic gas appliances.
 Part 3. Drying cabinets
- DK 662.9
TGL 21884/75 Wärme -und Kälteisolierungen.
 Aufmass-Vroschriften
- DK 662.998:699.86:691:546.08:620.1
BS 2972/75 Inorganic thermal insulating ma-
 terials
- DK 663.6.001.4:628.312:543.3:546.47.062
PN C-04596/01-75 Woda i scieki. Badania zawr-
 tosci cynku. Oznaczenie cynku
 metoda ditizonowa
- DK 663.63:666.97.022.7
PN C-04630/75 Woda do celow budowlanych.
 Wymagania i badania
- DK 663.674
TGL 29126/02-75 Speciseeis. Eiskrem. Probenahme
- DK 664.6
BDS 2767/75 Suhar
- DK 664.854:634.0.892.7
PN A-77605/75 Przetwory owocowe. Owoce
 lesne suszone
- DK 664.858.5:634.23
BDS 419/75 Pulp višnev
- DK 665.7.066.3:628.334.3
ÖNORM B 5101/75 Mineralöl-Abscheider
- DK 665.62/66:621.43.019.862
PN C-04112/75 Przetwory naftowe. Oznaczenie
 liczby oktanowej paliw silniko-
 wych metoda badawczq
- DK 666.74:691.424
PN B-12029/75 Ceramiczne materialy dekarskie.
 Dachowki i gasiory dachowe.
 Badania
- DK 667.612.63:532.13
PN C-81508/75 Wyroby lakierowe. Oznaczenie
 czasu wyplywu kubkami wyply-
 wywowymi (lepkość umowna)
- DK 674.04.004.4
ÖNORM B 3801/76 Holzschutz. Grundlagen,
 Begriffe
- DK 674.048:634.0.841
BS 1282/75 Guide to the Choise, use and ap-
 plication of wood preservatives
- DK 674.09
BDS 10289/75 Šperplat. Terminologiya
- DK 677.643:(677.017.224+677.01743)
BS 4098/75 Determination of thickness, com-
 pression and recovery characte-
 ristics of textile floor coverings
- DK 677.721:621.885
BS 5281/75 Ferrule-secured eye terminations
 for wire ropes
- DK 678.057.2
TGL 8943/03-75 Plastverarbeitungsmaschinen.
 Kalandar. Sicherheitstechnische
 Forderungen
- DK 678.4.017:620.178.151.4.05
BS 2719/75 Use and calibration of pocket
 type rubber hardness meters
- DK 678-416:531.717
PN C-89090/75 Folie z tworzyw sztucznych.
 Oznaczenie grubosci
- DK 678.743.41:643.352
BS 5206/75 Non-stick hard based plastics
 coatings on domestic cooking-
 ware
- DK 681.332.2
TGL 17980/75 Rechenstäbe. Formen und Haupt-
 abmessungen
- DK 681.61.062:681.3:681.61.065.1
BS 5231/75 Principles governing the positio-
 ning of control keys on keyboards
 of office machines and data pro-
 cessing equipment
- DK 69.025.35::677.017
ÖNORM S 1416/76 Textile Fussbodenbeläge. Bestim-
 mung des Begehkomforts
- DK 69.025.35-036:535.683.14::621.327.52
ÖNORM B 5210/76 Organische Fussbodenbeläge.
 Prüfung der Farbechtheit gegen
 Xenonbogenlicht
- DK 69.025.356.001.4:537.529
ÖNORM B 5209 Teil 1/76 Organische Fussbodenbe-
 läge. Prüfung der elektri-
 schen Eigenschaften.
 Begriffe und Anwendungs-
 bereiche
- ÖNORM B 5209 Teil 2/76** „ Messverfahren

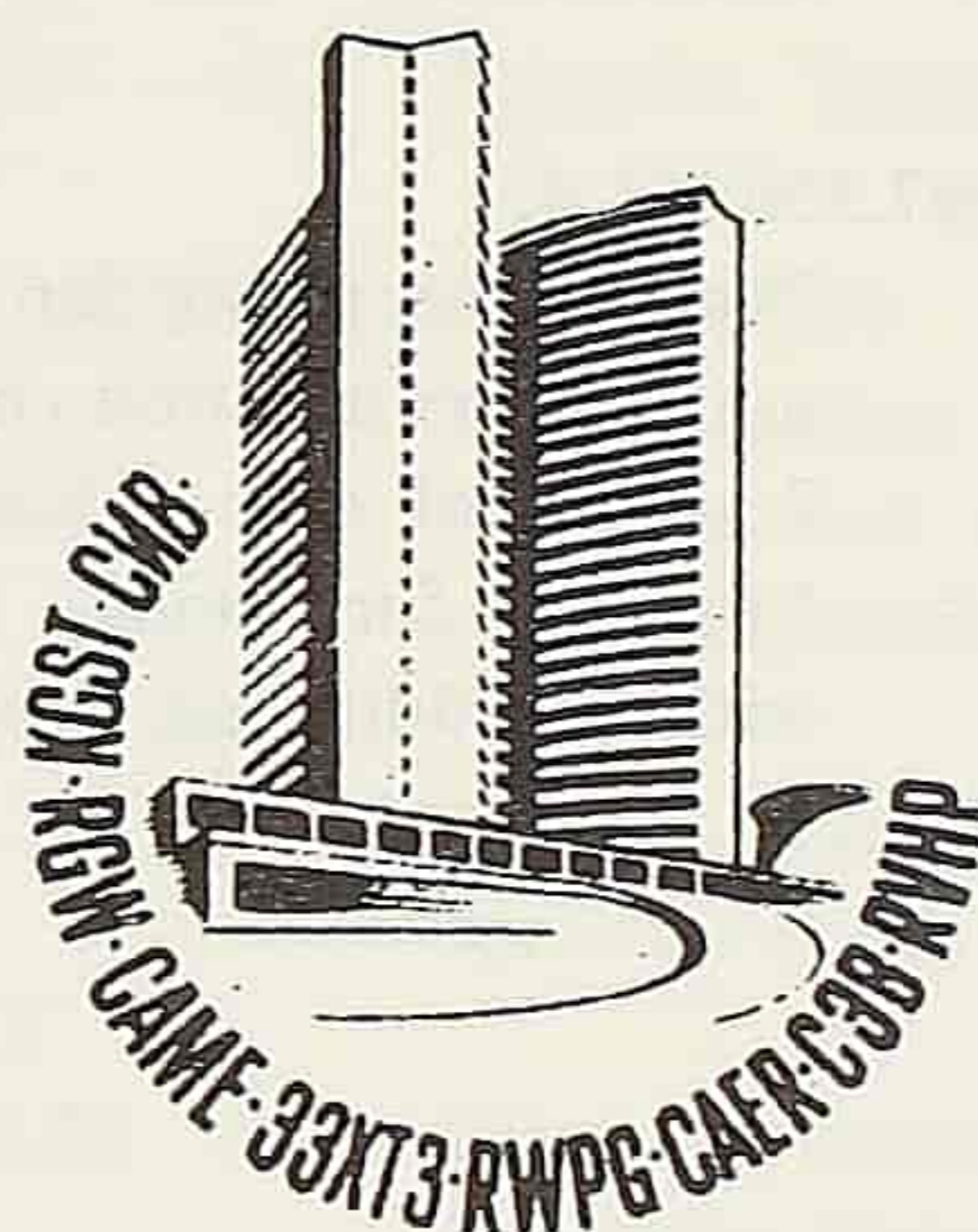
- DK 69.026.22:678.743.22.06
PN B-89021/75 Wyroby budowlane z tworzyw sztucznych. Okładzina stopnia schodowego z polichlorku winylu
- DK 691.58:678.046.73-498.4
BS 5215/75 One-part gun-grade polysulphide-based sealants
- DK 691.58:698.3
ÖNORM C 2346/76 Abdichten von Verglasungen mit Dichtstoffen
- DK 697.97.001.42+697.356.001.42
BS 4856:Part 2/75 Testing and rating fan coil units, unit heaters and unit coolers. Part 2. Thermal and volumetric performance for cooling duties: without additional ducting
- DK 698.16::006.87
ÖNORM B 2236/76 Klebearbeiten für Boden- und Wandbeläge Werkvertragsnorm
- DK 771.321:778.33
TGL 31664/01-75 Medizinische Röntgeneinrichtungen. Blattfilmkassetten. Hauptabmessungen
- DK 771.531.37:778.33:620.179.152:771.534.5
BS 5230/75 The measurement of speed and contrast of direct-type films for industrial photography
- DK 771.534.5
BS 1380:Part 3/75 Speed of sensitized photographic materials. Part 3. Colour negative film for still and cine photography
- DK 744.32
TGL 4664/75 Zeichengeräte. Reissbretter

primljena dokumentacija SEV

Savezno izvršno veće je na sednici održanoj 5. juna 1974. godine donelo zaključak o proširenju saradnje između SFRJ i SEV u oblasti standardizacije, a na osnovu člana 2 Sporazuma o saradnji SFRJ i SEV. Po ovom članu predstavnici SFRJ ubuduće učestvuju u radu stalne komisije SEV-a za standardizaciju i njenih radnih tela po pitanjima od uzajamnog interesa.

Za nosioca ove saradnje određen je Jugoslovenski zavod za standardizaciju.

U vezi sa navedenim, od ovog broja bilten JZS će u ovoj rubrici objavljivati kalendar zasedanja i primljene važnije preporuke i standarde SEV-a.

Razrada nacrt standarda SEV ostvaruje se:

- U okviru Stalne komisije SEV za standardizaciju — za objekte opštetehtničke i međugranske namene;
- U okviru Stalnih granskih komisija SEV — za objekte koji su u domenu njihove kompetencije

pregled primljenih standarda i preporuka za standardizaciju Saveta za uzajamnu ekonomsku pomoć — SEV

stalna komisija SEV za hemijsku industriju

PREPORUKE:

RS 5041—75	Papir i karton. Metoda određivanja otpornosti na linearno sažimanje.
RS 5042—75	Čvrst karton i valoviti (gofrirani) karton. Određivanje rezistentnosti na mehaničku perforaciju
RS 5044—75	Dimetil — terfetalat
RS 5045—75	Kaprolaktam
RS 5046—75	Izopropil — alkohol. Određivanje sadržaja alkohola metodom gasne i tečne hromatografije.
RS 4888—75	Reagensi. 2,4 dinitrofenol
RS 4889—75	Reagensi. 2,5 dinitrofenol
RS 4890—75	Reagensi. 2,6 dinitrofenol

RS 4886—75	Reagensi. Živin (II) hlorid ($HgCl_2$)
RS 4885—75	Reagensi. Živin (I) hlorid (Hg_2Cl_2)
RS 4894—75	Reagensi. O — fenantrolin
RS 4893—75	Reagensi. 4 — (2 — piridin-azo) — rezorcin (PAR)
RS 4882—75	Reagensi. Merkurobromid (I)
RS 5029—75	Plastične mase. Starenje i stabilizacija. Terminologija
RS 4879—75	Reagensi. Natrijumsulfat, bezvodni
RS 5016—75	Reagensi. Metode pripremanja titracionih rastvora koji se koriste za titraciju
RS 4970—75	Sredstva za fotokopiranje. Tipovi. Osnovni parametri. Tehnički zahtevi.
RS 4608—75	Premazi i lakovi za oplepljivanje. Priprema površine čeličnih građevinskih konstrukcija za premazivanje. Opšti tehnički zahtevi. Metode procene kvaliteta pripreme.

RS 4881—75	Reagensi. Natrijumsulfat, kiseli
RS 4878—75	Reagensi. Bakarnitrat
RS 4875—75	Reagensi. Kalijum-natrijum karbonat, bezvodni.
RS 5019—75	Reagensi. Kalcijumoksid
RS 4872—75	Reagensi. Amonijumbromid

stalna komisija SEV za mašinogradnju

PREPORUKE:

RS 4439—74	Cilindrični navoj. Termini i definicije.
RS 4938—75	Mašine za kovanje i presovanje. Prese sa kolenastim vratilom. Familije tipova po merama.
RS 4949—75	Mašine za kovanje i presovanje. Magnetno-impulsni uređaji. Familije tipova po merama.
RS 4948—75	Mašine za kovanje i presovanje. Mašine i automati za izradu proizvoda od plastičnih masa. Familije tipova po merama.
RS 4947—75	Mašine za kovanje i presovanje. Hidraulične prese za paketno oblikovanje i briketiranje. Familije tipova po merama.
RS 4946—75	Mašine za kovanje i presovanje. Mašine za presavijanje. Familije tipova po merama.
RS 4945—75	Mašine za kovanje i presovanje. Makaze. Familije tipova po merama.
RS 4944—75	Mašine za kovanje i presovanje. Mašine za poprečno valjanje. Familije tipova po merama.
RS 4943—75	Mašine za kovanje i presovanje. Mašine za kovanje. Familije tipova po merama.
RS 4942—75	Mašine za kovanje i presovanje. Čekići. Familije tipova po merama.
RS 4940—75	Mašine za kovanje i presovanje. Hidraulične prese. Familije tipova po merama.
RS 4941—75	Automati i poluautomati za kovanje i presovanje. Familije tipova po merama.
RS 4949—75	Uređaji i sredstva za automatizaciju. Analogni pneumatski elementi. Repetitori i repetitori-pojačavači. Tehnički zahtevi. Metode ispitivanja.
RS 4967—75	Uređaji i sredstva za automatizaciju. Univerzalni međunarodni sistem za kontrolu, regulisanje i upravljanje. Kodirani ulazni i izlazni električni signali.
RS 146—74	(zamena za RS 146—65) Hidraulični i pneumatski uređaji. Nazivni pritisci.
RS 150—74	(zamena za RS 150—65) Pneumatski uređaji. Nazivne zapremine

RS 153—74	(zamena za RS 153—65) Hidraulični i pneumatski uređaji. Uslovni protoci.
RS 640—74	(zamena za 640—66) Hidraulični uređaji. Pumpe i motori. Geometrijske radne zapremine.
RS 5298—75	Aparati za kontrolu zupčanika. Klasifikacija. Termini i definicije.

stalna komisija SEV za elektronsku i radiotehničku industriju

PREPORUKE

RS 4976—75	Elektrotehnički keramički materijali. Metode ispitivanja. Određivanje specifične energije razaranja pri savijanju od udara.
RS 4980—75	Elektrotehnički keramički materijali. Metode ispitivanja. Određivanje provodnosti temperature.
RS 4983—75	Elektrotehnički keramički materijali. Metode ispitivanja. Određivanje probnog napona.
RS 4984—75	Elektrotehnički keramički materijali. Metode ispitivanja. Određivanje dielektrične konstante i tangensa ugla dielektričnih gubitaka.
RS 4985—75	Elektrotehnički keramički materijali. Metode ispitivanja. Određivanje električnih otpora pri konstantnom naponu.
RS 4827—74	Analogna integrisana mikrokola. Termini i definicije.
RS 4828—74	Analogna integrisana mikrokola. Merenje koeficijenta deljenja napona.
RS 4829—74	Analogna integrisana mikrokola. Merenje koeficijenta umnožavanja frekvencije.
RS 4831—74	Analogna integrisana mikrokola. Merenje amplitudno-frekventne karakteristike i karakteristike opterećenja.
RS 4833—74	Poluprovodnički elementi. Fotodiode i fototranzistori. Lista osnovnih i informacijskih parametara. Termini.

standardi

ST SEV 224—75	Cink. Marke i tehnički zahtevi.
ST SEV 225—75	Termobimetali.
ST SEV 226—75	Bakar. Marke.
ST SEV 227—75	Ambalaža. Sistem mera.
ST SEV 211—75	Mikrofilmovanje. Osnovni pojmovi. Termini i definicije.
ST SEV 175—75	Međunarodna standardna numeracija periodičnih izdanja.

- ST SEV 176—75 Međunarodna standardna numeracija knjiga.
- ST SEV 241—75 Cevovodi i armatura. Navojni spojevi.
- ST SEV 233—75 Sanitarno-tehnička armatura. Armatura za slivnike. Tehnički zahtevi i metode ispitivanja.
- ST SEV 231—75 Sanitarno-tehnička armatura. Armatura za slivnike. Tipovi, osnovne mere i mere za spojeve.
- ST SEV 230—75 Sanitarno-tehnička armatura. Mešači (baterije za kupatilo). Tipovi, osnovne mere i mere za spojeve.
- ST SEV 205—75 Dijamantske krune za bušenje tvrdih nemetalnih materijala.
- ST SEV 203—75 Alat za brušenje kružnog oblika. Osnovne mere.
- ST SEV 200—75 Čeono glodalo. Mere za spojeve.
- ST SEV 201—75 Glodala. Niz spoljašnjih prečnika.
- ST SEV 189—75 Normalni klinovi. Osnovne mere klinova i preseka žljeba.
- ST SEV 181—75 Metrički navoj. Prečnici i koraci.
- ST SEV 182—75 Metrički navoj. Osnovne mere.
- ST SEV 183—75 Metrički navoj za opremu uređaja. Prečnici i koraci.
- ST SEV 184—75 Metrički navoj za opremu uređaja. Osnovne mere.
- ST SEV 185—75 Trapezni višehodni navoj. Osnovne mere i tolerancije.
- ST SEV 180—75 Metrički navoj. Profil.
- ST SEV 240—75 Konične čivije. Mere.
- ST SEV 239—75 Cilindrične čivije. Mere.
- ST SEV 238—75 Čivije. Tehnički zahtevi.
- ST SEV 234—75 Kalibri za metrički navoj. Tehnički zahtevi.
- ST SEV 218—75 Spojni elementi. Tehnički uslovi za isporuku. Statistička kontrola kvaliteta.
- ST SEV 217—75 Svornjaci sa upuštenom glavom. Mere.
- ST SEV 215—75 Završeci svornjaka, vijaka i zakovica. Mere.
- ST SEV 162—75 Energetski kablovi. Nazivni naponi.
- ST SEV 163—75 Lakirani provodnici pravougaonog preseka. Mere bakarnog provodnika.
- ST SEV 164—75 Olovni neprenosni akumulatori i akumulatorske baterije sa obloženim pozitivnim pločama. Punjenje. Označavanje. Nazivne zapremine. Mere.
- ST SEV 165—75 Olovne akumulatorske baterije sa naponom 12 V za motocikle i mopede. Tipovi. Zapremine. Gabaritne mere. Raspored polova. Označavanje.
- ST SEV 166—75 Startne olovne akumulatorske baterije sa naponom 6V i 12V. Gabaritne mere. Raspored elemenata.
- ST SEV 168—75 Trofazni asinhroni motori. Metode ispitivanja.
- ST SEV 167—75 Startni olovni akumulatori sa naponom od 6V i 12V. Polni izvodi. Mere. Označavanje.
- ST SEV 169—75 Električne mašine. Termini i definicije.
- ST SEV 170—75 Spajanje elemenata lančanog izolatora sistemom tučak-gnezdo. Osnovne mere.

kalendar zasedanja

radnih grupa i sekcija
u periodu između 38. i 39. zasedanja stalne grupe SEV za standardizaciju
(decembar 1975. godine — juni 1976. godine)

Februar 1976. godine

ČSSR

4. zasedanje Radne grupe: Jedinstveni sistem tolerancija

Mart 1976. godine

24—29

DR Nemačka
DR Nemačka
Poljska

Poljska
SSSR

2. zasedanje Radne grupe: Spojni elementi
4. zasedanje Radne grupe: Rezni alati
5. zasedanje Radne grupe: Jedinstveni sistem konstruktorske dokumentacije
6. zasedanje Radne grupe: Kvalitet
7. zasedanje Radne grupe: Sistem standardnih informacija

April 1976. godine

5—9

DR Nemačka

9. zasedanje Radne grupe: Automatizovani sistem informacija u standardizaciji i metrologiji

12—16

Ostrava, ČSSR

9. zasedanje Sekcije za tehniku bezbednosti

14—19

Kijev, SSSR

9. zasedanje Sekcije za metrologiju

Maj 1976. godine

7—12

Segedin, Mađarska

Savetovanje specijalista iz oblasti tehnike bezbednosti

Jun 1976. godine

24. jun—1. jul

Varšava, Poljska

Stalna komisija SEV za standardizaciju

41

428/1976

700023529,5

COB

NOV

**JUGOSLOVENSKI
ZAVOD
ZA STANDARDIZACIJU
BEOGRAD
IZDAO JE**

katalog

**jugoslovenskih
standarda**

1976.